

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Rodičovská dovolená z pohledu matky

Edita Eliášová

Bakalářská práce

2022

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Edita Eliášová**
Osobní číslo: **H19045**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Specializace v pedagogických vědách**
Téma práce: **Rodičovská dovolená z pohledu matky**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Práce se bude zabývat tématem rodičovské dovolené z pohledu matky. Práce bude teoreticko-empirického charakteru. V teoretické části budou vymezeny pojmy související s daným tématem jako je mateřství, mateřská dovolená, rodičovská dovolená atd. V praktické části bude využito kvantitativního výzkumného šetření. Data budou získána prostřednictvím dotazníku vlastní konstrukce, který bude předložen matkám na rodičovské dovolené. Cílem bude zjistit skutečnosti ovlivňující potřeby a spokojenost matek na rodičovské dovolené.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- ČESKO. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 84, s. 3146-3241. ISSN 1211-1244.
- FRYJAUFOVÁ, Eva. *Mateřská a rodičovská dovolená v otázkách a odpovědích: (nejen pro maminky)*. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1454-4.
- GÜRRENTZ, Sheryl. *Maminkou spokojeně a beze stresu*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8679-9.
- KŘÍŽKOVÁ, Alena, Radka DUDOVÁ, Hana HAŠKOVÁ, Hana MAŘÍKOVÁ a Zuzana UHDE. *Práce a péče: proměny rodičovské v České republice a kontext rodinné politiky EU*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2008. ISBN 978-80-864-2994-6.
- MASOPUSTOVÁ, Zuzana. *Jak to mají mámy: psychologický výzkum mateřství*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9169-6.
- PŘIB, Jan, Naděžda BŘESKÁ, Eva ŠPUNDOVÁ a Jana PILÁTOVÁ. *Mateřská a rodičovská dovolená*. 2. vyd. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0675-X.
- ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Marcela Ehlová, Ph.D.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **1. května 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **1. května 2022**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 1. května 2021

Prohlášení autora

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29.3.2022

Edita Eliášová v.r.

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Marcele Ehlové, Ph.D. za cenné rady, připomínky, vstřícnost a trpělivost při konzultacích a vedení mé bakalářské práce. Poděkování patří i všem respondentům, kteří se podíleli na mém výzkumu.

Anotace

Práce se zabývá tématem rodičovské dovolené z pohledu matky. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou vymezeny pojmy související s daným tématem jako je rodina, mateřství, mateřská dovolená a rodičovská dovolená. V praktické části je využito kvantitativního výzkumného šetření pomocí dotazníku vlastní konstrukce. Cílem je zjistit skutečnosti ovlivňující potřeby a spokojenost matek na rodičovské dovolené.

Klíčová slova

rodičovská dovolená, mateřství, mateřská dovolená

Title

Paternal leave from the mother's point of view

Annotation

The paper focuses on the topic of paternal leave from the mother's point of view. The paper is of a theoretical-empirical character. The theoretical part defines the terms related to the topic, such as family, maternity, maternity leave and paternal leave. A quantitative research is used in the practical part. The data is obtained through a self-designed questionnaire. The aim is to find out facts influencing the needs and the satisfaction of mothers on paternal leave.

Key words

Paternal leave, maternity, maternity leave

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 RODINA	10
1.1 Historie	12
1.2 Funkce	15
1.3 Model rodiny	16
1.3.1 Model patriarchální	16
1.3.2 Model egalitářský	17
1.4 Typologie rodin	17
1.5 Matka	17
1.6 Otec	18
2 MATEŘSKÁ DOVOLENÁ	20
2.1 Porodné	20
2.2 Peněžítá pomoc v mateřství	20
2.3 Mateřství	21
3 RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ	23
3.1 Rodičovský příspěvek	23
3.2 Rodičovství	24
3.2.1 Rodičovská odpovědnost	25
3.2.2 Rodičovská výchova	25
PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ Z POHLEDU MATKY	27
4.1 Cíl výzkumu	27
4.2 Výzkumné otázky	27
4.3 Stanovení hypotéz	27
4.4 Charakteristika souboru respondentů	28
4.5 Charakteristika metod a technik výzkumného šetření	28
4.6 Realizace výzkumného šetření	29
4.7 Vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku	29
4.8 Vyhodnocení hypotéz	42
4.9 Diskuze	48
4.9 Závěr výzkumného šetření	49
ZÁVĚR	50
SEZNAM ZDROJŮ	51

Literatura	51
Právní předpisy	53
Internetové zdroje	53
SEZNAM TABULEK	55
SEZNAM GRAFŮ	56
SEZNAM PŘÍLOH.....	57
Příloha 1 – Dotazník pro respondenty	57

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila rodičovskou dovolenou z pohledu matky. Z rozhovorů s matkami vím, že rodičovská dovolená není žádná dovolená. Po narození dítěte se žena ocitá v jiném světě, než na který byla doposud zvyklá. Matka musí přeorganizovat svůj dosavadní způsob života a přizpůsobit ho potřebám dítěte. V určitých případech to znamená, že matka není schopna se k některým činnostem vrátit. Celý den je matka dítěti k dispozici, pečuje o něho, krmí ho, hraje si s ním, ukládá ke spánku a další. Její život se točí jen okolo dítěte a často nemá čas ani sami pro sebe, na partnera nebo na svoje koníčky. Rodičovská dovolená tak s sebou přináší i negativa, například absence sociálního kontaktu nebo nedostatek spánku, které ovlivňují její spokojenost během rodičovské dovolené. V dnešní společnosti se sice setkáváme s výrazným zapojením muže do péče o dítě, přesto netráví s dítětem takové množství času jako matka, a tak starost o dítě nadále zůstává hlavní povinností ženy.

Cílem práce je zjistit skutečnosti ovlivňující potřeby a spokojenost matek na rodičovské dovolené. Bakalářská práce má 4 kapitoly a je rozdělena na 2 části – teoretickou a praktickou část.

Teoretická část práce se nejprve zabývá kapitolou o rodině, její historii, funkcí a současnými problémy dnešní rodiny. V další kapitole jsou vysvětleny pojmy jako je mateřská dovolená a mateřství. Zároveň jsou zde uvedeny dvě dávky, na které má matka během mateřské dovolené nárok. Ve třetí kapitole jsou vysvětleny pojmy rodičovská dovolená, rodičovství, a s tím související potřeby dnešních matek a nároky, které jsou dnes na matky kladeny. Ve společnosti se někdy pojmy mateřská dovolená a rodičovská dovolená pletou nebo slučují dohromady, ačkoliv každý pojem má jinou definici a je důležité umět je rozlišit.

Praktická část se zabývá vlastním výzkumným šetřením provedeným kvantitativní metodou. Výzkum je proveden formou dotazníkového šetření, který byl předložen matkám na rodičovské dovolené. V rámci výzkumného šetření byly stanoveny 4 hypotézy, které byly následně pomocí statistických metod potvrzeny nebo vyvráceny.

TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA

Rodina je dle „*Všeobecné encyklopedie Diderot (1997) charakterizována jako původní a nejdůležitější sociální skupina a instituce, která je základním článkem sociální struktury i základní ekonomickou jednotkou.*“ (Padrnos in Veselá, 2003, s.12). Již od konce sedmnáctého století je zde představa, že společnost je složena z rodin. Tuto představu poté popisuje Chevalier de Jacourt ve Velké francouzské encyklopedii, kde rodinu vnímá jako „*společnost, jež tvoří základní výbavu a přirozený stav člověka. Rodina je vskutku občanská společnost ustavená Přírodou: tato skutečnost je nejpřirozenější a nejstarší ze všech společností: vytváří základ pro národní společnost, neboť lid anebo národ není nic jiného než celek složený z mnoha rodin*“ (Možný, 1990, s.17). Tvoří ji úzký okruh jedinců, kteří jsou vzájemně vztahově provázáni, a kteří se snaží dosahovat společných cílů, a tak utvářet společný život. Rodina se také jako sociální skupina vyznačuje relativně dlouhodobým trváním, i proto má na jedince takový vliv celý život (Řezáč, 1998). Měla by jedinci poskytovat oporu a svobodu k vybudování a zachování své osobní odlišnosti (Matoušek, 1997). Má nezastupitelnou funkci při předávání hodnot z jednoho člena rodiny na druhého (Kraus, 2008). J. Řezáč (1998) také uvádí, že jedinec je během svého života ovlivňován více rodinami. Nejvíce samozřejmě tou, do níž se narodil, tedy rodinou výchozí, dále má také velký vliv rodina zakládaná, kterou vytváří on sám a ještě například „*rodina jako model obsažený v tradici, v kultuře společnosti*“ (Řezáč, 1998, s.193). B. Kraus (2008) označuje rodinu, do níž se jedinec narodil jako rodinu orientační a rodinu, kterou později sám zakládá jako prokreační rodinu. Při zakládání vlastní rodiny tak může docházet k různým konfliktům či rozporům mezi partnery, pochází-li ze zcela odlišných výchozích rodin. Následně to ovlivňuje i výchovu jejich dětí, kde mluvíme o nejednotné výchově (Řezáč, 1998).

B. Kraus (2008) ještě dělí rodinu na nukleární (jadernou), kterou tvoří rodiče a děti a rozšířenou (velkou), kterou tvoří mimo rodiče a děti ještě prarodiče, tety, strýcové a další blízcí příbuzní. O. Matoušek (1993) však upozorňuje, že v dnešní společnosti ubývá úplných nukleárních rodin a čím dál častěji se setkáváme s rodinami, ve kterých žijí lidé jen s dítětem nebo dětmi bez partnera.

Dle J. Padrnose (in Veselá, 2003) vzniká rodina až po početí dítěte, do té doby netvoří daný pár rodinu. Z důvodu jejího nezastupitelnému významu ve společnosti je v zájmu státu ochrana

rodiny. Úkolem státu je ochrana zájmu dítěte a pomoc rodičům v péči o něj, aby dítě vyrůstalo ve zdravé rodině se zdravou výchovou (Singly, 1999).

Ke zdravému vývoji dítěte nepochybně patří harmonická atmosféra v rodině a její funkčnost. „*Hlavním měřítkem funkčnosti rodiny je emoční spokojenost manželů a emoční uspokojení dětí*“ (Kraus, 2003, s.11).

Založení rodiny zpravidla předchází vznik manželství, které „*vzniká po splnění zákonných požadavků, za přítomnosti dvou svědků, souhlasným prohlášením muže a ženy před orgánem státu nebo církve nebo náboženské společnosti*“ (Padrnos in Veselá, 2003, s.13). Manželé mají i vůči sobě své povinnosti, které jsou zakotveny v Občanském zákoníku (2012) v § 687 a § 690 a ukládají oběma manželům povinnost „*žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí, uspokojovat potřeby rodiny, o které jsou povinni oba manželé pečovat podle svých schopností, možností a majetkových poměrů*“ (Občanský zákoník, 2012). V České republice je povoleno pouze monogamní manželství. Lidé, kteří se chystají vstoupit do manželství, by měla spojovat vzájemná láska a úcta, což je i předpoklad pro založení rodiny (Padrnos in Veselá, 2003). Vzájemná láska je zároveň důležitá pro úspěšné a dlouhodobé soužití partnerů. Jejich vztah by měl být otevřen novým možnostem a vzájemnému respektu obou partnerů. I. Možný (1990) shrnuje všechny tyto znaky pod moderní pojetí manželské lásky. Proto by měl jedinec být při vstupu do manželství osobnostně vyvážený, protože svým rozhodnutím bude ovlivňovat i život partnera a následně i svých dětí. Vznik manželství však není nezbytnou podmínkou pro založení rodiny. Postupně se dnes setkáváme s rodinami, ve kterých daný pár není v manželském svazku (Padrnos in Veselá, 2003).

Dnes mnoho autorů upozorňuje na současnou krizi rodiny. Podle nich již nejsou v rodině plněny tradiční funkce a role, mnoho lidí žije spíše v partnerských vztazích a nechtějí vstoupit do manželského svazku, zvyšují se požadavky na členy rodiny a začíná se postupně měnit význam rodiny (Kraus, b.r., online). Na krizi současné rodiny upozorňuje například L. Šulová (in Výrost, Slaměník, 1998), která zmiňuje několik znaků, které charakterizují krizi současné rodiny. Podle ní je dnes pozornost v rodinách zaměřena na jednotlivce, na jeho zájmy a štěstí. Lidé také čím dál méně vstupují do manželských svazků, což úzce souvisí s nízkou stabilitou vztahů. V neposlední řadě poukazuje i na snahu přesouvat výchovu dítěte na instituce a média (Šulová in Výrost, Slaměník, 1998). Další autorkou, která se zaměřuje na krizi současné rodiny je I. Vykopalová (2001), která poukazuje na zvyšování věkové hranice při uzavírání

manželského svazku, odsouvání zakládání rodiny, což způsobuje pokles porodnosti. V. Masáková (2011) k těmto znakům řadí navíc nesamostatnost dospělých dětí. Dle jejího názoru je mnoho dospělých dětí stále závislých na svých rodičích, a tím odkládají založení vlastní domácnosti a posléze i založení rodiny. Ale i v současné době, jak uvádí J. Macháčková (2008), rodina zůstává stále bezpečným místem před okolním světem, kam se její členové mohou vracet a důležitým prostředím pro zdravý vývoj dítěte.

V dnešní společnosti se od sebe rodiny značně odlišují. Jednak podle povahy manželského vztahu, tak mezi jednotlivými generacemi. Postupem času se liší i situace uvnitř rodiny, jelikož se partneři vyvíjejí, mění, přicházejí nové situace, se kterými se musí vypořádat nebo naopak od určitých zvyků, které se předávaly z generace na generaci, upouští (Možný, 1990).

Hodnoty rodiny jsou obsaženy v rodinném kodexu, kterým Reiss (in Matoušek, 1997) naznačuje, že rodinná paměť má více funkcí. „*Na jedné straně slouží jako sklad zkušeností dané rodiny, které se nashromáždily v minulosti a jsou tak rodině k dispozici. Na druhé straně je rodinný kodex silovým momentem s absolutní mocí při utváření běžného chování rodiny*“ (Reiss in Matoušek, 1997, s.41). Jednodušeji řečeno, nastavuje co, jak a kdy se má dělat, aby to bylo vykonáváno správně a náležitě (Matoušek, 1997).

1.1 Historie

Rodina prostupuje celou historií lidstva. První zmínky o rodině nalezneme již v mladší době kamenné (Matoušek, 1997). Historie rodiny je tak velmi obsáhlá, proto se tato práce zaměřuje podrobněji na historii rodiny od počátku 20. století.

Zatímco v 19. století byly důležitým bodem při výchově mravní zásady, které zdůrazňovaly, že dítě má být vedeno k poslušnosti a ke kázni, děti mají svým rodičům vykat, a také kladly velký důraz na hierarchii rodiny. Ve 20. století došlo postupně ke změně některých názorů na výchovu dítěte. Například rodiče by neměli vynucovat kázeň silou, v souvislosti s tím by se měly omezit fyzické tresty na dětech a spíše dítě podporovat a vyzdvihovat jeho silné stránky.

Na začátku 20. století také začalo postupně docházet k uvolňování patriarchální struktury společnosti, při kterém se mění i postavení žen ve společnosti (Kraus, 2008). Podle O. Matouška (1997) je ale „*proces zrovnoprávnění ženy záležitost dodnes neukončená*“ (Matoušek, 1997, s.28).

Ženy se postupně přesouvají z domácností do továren a domácí práce začaly být spíše přítěží, které na trhu práce neměly žádnou hodnotu a izolovaly ženu od společenského života. V rodině

se tak najednou objevily dva živitelé rodiny a role muže začala postupně slábnout (Matoušek, 1993).

Začalo docházet i k většímu uvolňování při uzavírání sňatků a snížení počtu dětí v rodině (Kučera in Horská, 1990). Snoubenci uzavírali manželství ze své vlastní vůle a souhlas rodičů se stal jen formalitou (Matoušek, 1993). V této době začal rozvoj antikoncepce, ale i umělých přerušování těhotenství. Postupně se zvyšovala i kvalifikace žen a následně jejich zaměstnanost na trhu práce. Tradiční model vícegenerační rodiny byl nahrazován modelem nukleární rodiny (Kučera in Horská, 1990).

V poválečném období můžeme v České republice zaznamenat relativně nízký věk při uzavírání sňatků, u žen okolo 21 až 22 let a u mužů okolo 24 až 25 let. S tím také souvisí u žen narození prvního dítěte již okolo 25 až 26 let. Oproti tomu v západní Evropě byl průměrný věk při uzavírání sňatků a narození dítěte o 3 až 4 roky vyšší (Tuček, 1998). Toto období bylo tak i ve znamení vysoké porodnosti u nás (Kraus, 2008).

Teprve od 50. let 20. století se začal klást důraz na mateřskou a rodičovskou lásku. Do té doby se v příručkách skoro neobjevoval. Začala se zdůrazňovat shovívavost a pozornost k dítěti, tak aby dítě dokázalo navázat s rodiči dobrý a plnohodnotný vztah (Kraus, 2008).

Zatímco v šedesátých letech v západní Evropě docházelo k poklesu porodnosti, v Československu docházelo k opačnému vývoji v důsledku zavedení finančních pobídek pro mladé rodiny (Kraus, b.r., online). Rodina byla vnímána jako „*hlavní oblast seberealizace*“ (Kraus, 2008, s.79). Nízký věk při uzavírání sňatků, či nedostatečná sexuální osvěta vedly postupně k nárůstu rozvodovosti (Kraus, 2008).

Nástup komunismu ovlivnil i fungování rodiny, a to ne zcela v dobrém slova smyslu, jak výstižně popisuje O. Matoušek (1997): „*Deformovaný stát vytváří deformované občany i deformované rodiny*“ (Matoušek, 1997, s.46). Bylo narušeno soukromí rodiny, začala se tvořit seskupení rodin, ve kterých si vyměňovaly nedostatkové zboží a docházelo k již zmiňovaným časným uzavíráním sňatků. V důsledku časného uzavírání manželství se mnohdy stávalo, že střední generace byla nucena podporovat začínající rodinu (Matoušek, 1997).

Velké změny nastaly po roce 1989, kdy došlo k poklesu sňatečnosti a porodnosti. Tyto změny vyvolaly ve společnosti různé reakce, od napodobování západoevropského stylu až po obavy z vymírání české populace (Kraus, 2008). Tuček (1998) uvádí, že pokles sňatečnosti po roce 1989 byl spjat i s rozšířením vzdělávacích možností pro mladou českou populaci.

V souladu s tím nastaly změny i ve struktuře rodinného soužití, kdy vzrostl počet nesezdaných párů, domácností s jedním členem, neúplných rodin nebo bezdětných párů (Kuchařová in Tuček a kol., 1998). Dalším faktorem byl růst nezaměstnanosti, který se stal v některých případech i jednou z příčin rozpadu rodiny. Převážně mladé ženy začaly upřednostňovat profesní život před rodinným (Kraus, b.r.). Krizi do rodiny s sebou přinesly ale i nové formy uplatnění na trhu práce, jako bylo například podnikání. Pokud muž podnikal, trávil více času v práci než se svojí rodinou. Často tuto nepřítomnost kompenzoval rodině zvýšením finančních prostředků, avšak členové rodiny se přesto mohli cítit odstrčeni a žena byla často na celou domácnost a výchovu dětí sama. Některé ženy také začaly postupně dosahovat lepšího postavení v pracovním prostředí, a tím i vyššího finančního ohodnocení než jejich partneři, což opět mohlo vést ke konfliktům v rodině, pokud partner nebyl schopen se s touto situací vyrovnat. V neposlední řadě to mohlo být i společné podnikání obou partnerů, při kterém kvůli pracovní vytíženosti obou rodičů byla v domácnosti více přítomna babička nebo hospodyně (Možný, 1997).

Po roce 1990 byl průměrný věk při uzavírání sňatku u žen již okolo 27 let a u mužů se věková hranice posunula na 29 let (Sullerotová, 1998).

Pokles sňatečnosti a porodnosti byl podle Sullerotové (1998) způsoben změnami hodnot ve společnosti, ve které se do středu zájmu dostal jednotlivec místo rodiny. Moderní společnost se tak stala společností jedinců a mladí lidé se přiklání k názoru, že rodina omezuje jejich osobní svobodu. V důsledku tohoto názoru se postupně mezi mladými lidmi rozšiřuje životní styl „single“. Dítě vnímají jako překážku v jejich profesním životě, jeho výchova je časově i finančně náročná a nese s sebou velkou zodpovědnost (Kraus, b.r.). Na tento životní styl upozorňuje i J. Svoboda (2020, online), který se domnívá, že „single“ lidé často upadají do pocitu osamění a pouze si namlouvají, že být „single“ je příjemné. Zároveň upozorňuje na další problém dnešní společnosti – umělé oplodnění, které podle něho bývá často jako řešení v důsledku psychického ovlivnění neplodnosti.

Někteří autoři mluví v posledních letech o konci rodiny, která byla po dlouhá staletí typická pro naši společnost (Možný, 2002). Například dochází čím dál méně k předávání rodinných tradic nebo rodinných podniků. Na ústupu je postupně i manželství, mladí lidé preferují více partnerské vztahy před manželskými (Kraus, b.r., online). O. Matoušek (1997) zmiňuje myšlenku A. Tofflera, podle kterého žijeme v novém typu civilizace, nazývaného „třetí vlna“, který je charakteristický pro svůj mohutný rozvoj informačních technologií. Pro rodiny, v tomto

novém typu, nejsou na prvním místě děti, ale individuální zájmy dospělých. Jsou tak oproti rodinám z předešlých vln méně stabilní. Na myšlenku A. Tofflera reaguje i B. Kraus (2008), který dodává, že podle vědců se nukleární rodina není schopna do budoucna udržet ve své klasické podobě.

Na druhou stranu, například O. Matoušek (1993) vyzdvihuje, že současná doba „*posílila význam rodiny jako útočiště před veřejným světem. Nejcennějším statkem, který dnes rodina dětem předává už není majetek, ale vzdělání*“ (Matoušek, 1993, s.24).

1.2 Funkce

Mezi základní funkce rodiny patří funkce reprodukční, ekonomická, emocionální, socializačně-výchovná a ochranná. Jsou realizovány skrze působení řady procesů, jako jsou procesy biologické, hospodářské, morální, psychologické a právní (Padrnos in Veselá, 2003). Pokud rodina není schopna naplňovat tyto základní funkce, mluvíme tak o poruchách funkcí rodiny.

Reprodukční funkce má význam jak pro společnost, tak i pro jedince. Aby se společnost rozvíjela, je potřeba mít stabilní reprodukční základnu, ve které se budou rodit takové děti, které budou přispívat k jejímu rozvoji. Pro jedince je tato funkce důležitá z důvodu uspokojování biologických a sexuálních potřeb a potřeby pokračování jeho rodu.

V rámci ekonomické funkce má rodina důležitou roli pro hospodářský rozvoj státu. Postupně všichni členové rodiny přispívají k rozvoji svojí prací a jsou významným spotřebitelem na trhu. V důsledku nezaměstnanosti a zvyšování životních nákladů dochází k poruchám ekonomické funkce.

Emocionální funkce je označována jako nezastupitelná. Jedině v rodině nacházíme důležité citové zázemí, lásku, bezpečí, podporu, vzájemnou pomoc a důvěru. Jedinou změnou v této funkci je možné nalézt v kvalitě těchto hodnot. Některé rodiny nejsou schopné naplňovat tuto funkci nebo jí naplňují pouze částečně. V souvislosti s tím zaznamenáváme nárůst citově deprivovaných nebo i týraných dětí (Kraus, b.r.).

„*Socializačně-výchovná funkce rodiny spočívá především v tom, že má ústřední úlohu v socializačním procesu dítěte*“ (Kraus, b.r., s.14). Dítě přejímá od svých vzorů, kterými jsou pro něho rodiče a sourozenci, různé informace a zpracovává je v rámci jeho přirozených vloh, psychických a biologických potřeb a zkušeností.

Při plnění ochranné funkce zajišťuje rodina zabezpečení životních potřeb pro všechny její členy. Tato funkce byla až do roku 1989 zčásti v rukou státu (léčebny pro dlouhodobě nemocné, povinné školní lékařské prohlídky), dnes již od ní stát pomalu upouští (domácí ošetřování, placená zdravotní péče, zánik školních preventivních lékařských prohlídek). Rodina tak musí být schopná postarat se o nemocného nebo starého člena rodiny.

V dnešní společnosti přibývá rodin, které nejsou schopné naplňovat tyto základní funkce. Důvodem je například zvyšování nároků na rodinu či rychlé životní tempo. Na základě tohoto hlediska rozlišujeme čtyři typy rodin – funkční, problémová, dysfunkční a afunkční rodina.

Ve funkční rodině probíhá správný vývoj jedince, zatímco v problémové rodině již nalezneme poruchy některých funkcí jako například emocionální či ochranná funkce, ale rodina je stále schopna řešit problémy. Dysfunkční rodina se vyznačuje vážnými poruchami funkcí, které ohrožují celou rodinu a není schopna řešit problémy (Kraus, 2008). Za dysfunkční rodinu L. Višňovský (2007) považuje takovou, kde se vyskytuje nezralost, perfekcionismus, autoritářská nebo naopak rozmazlující výchova. Nejzávažnějším typem je afunkční rodina, která není schopna plnit základní funkce, ohrožuje tak vývoj dítěte i jeho život. V tomto případě dochází k odebrání dětí z rodiny (Kraus, b.r., online).

1.3 Model rodiny

Ve společnosti existují dva modely rodiny, a to tradiční model nebo-li patriarchální, který se postupně proměnil do egalitářského modelu (Singly, 1999).

1.3.1 Model patriarchální

Nejvýznamnější a nejdůležitější roli v rodině má muž. Měl tak vždy poslední slovo a rozhodoval za celou rodinu. Musel být zároveň schopen ochraňovat a živit svoji rodinu. Žena neměla možnost provádět důležitá rozhodnutí bez manžela, jejím úkolem bylo pečlivě se starat o chod domácnosti a vychovávat děti. Ženy často ani nedosahovaly vyššího vzdělání než jejich muži.

Tento model měl výsadní postavení až do 20. století, od té doby je ve společnosti na ústupu. Ale s omezováním výsadního postavení muže se můžeme setkat již v 19. století, kdy vyšla v platnost právní nařízení omezující otcovské trestání, aby chránila zájem dítěte (Singly, 1999). Dnes se mnohdy setkáváme s tím, že ženy dosahují vyššího vzdělání a lepších pracovních pozic než jejich muži (Padrnos in Veselá, 2003).

1.3.2 Model egalitářský

Muž již nemá nejdůležitější roli v rodině, jeho role je stejně důležitá jako role ženy. Společně rozhodují za celou rodinu a oba tak tvoří hlavu rodiny. Nejsou jasně vymezené úlohy pro muže a ženu, naopak se snaží spolupracovat a spravovat domácnost společně. Žena má tak i více času na mimorodinné aktivity a muž již nemusí živit celou rodinu sám (Padrnos in Veselá, 2003).

Ve spoustě dnešních rodin se můžeme setkat právě s tímto modelem, ovšem podle J. Padrnose (in Veselá, 2003) se jedná stále spíše o „romantický ideál.“ V některých rodinách nalezneme stále tradiční rozdělení mužských a ženských rolí, při kterém se muži nepodílí na chodu domácnosti a veškerou práci nechávají na své ženě (Padrnos in Veselá, 2003).

1.4 Typologie rodin

Typologií rodin se zabýval francouzský sociolog, jeden ze zakladatelů sociologie, Frédéric Le Play (in Možný, 2002), podle něhož existují tři typy rodin – patriarchální, nestabilní a kmenová.

V patriarchální rodině (famille parentale) má rodina přednost před osobním životem. Veškerý majetek náleží rodině, ne jednotlivým členům a jejich práce musí být vykonávána ve prospěch rodiny bez jakékoli odměny. V důsledku toho rodina drží pohromadě delší dobu a pomáhá slabším členům na úkor osobního rozvoje silnějších členů.

Za protiklad patriarchální rodiny můžeme označit nestabilní rodinu (famille instable), která se vyznačuje vysokým individualismem. Rodina tak neudrzuje trvalé vztahy ani tradice, členové dávají přednost osobnímu životu. Členové tak nedokážou řešit společné záležitosti a navzájem se podporovat.

Rozvětvená rodina (famille souche) stojí uprostřed mezi patriarchální a nestabilní rodinou. Členové dodržují rodinné tradice, vzájemně se podporují a udržují trvalé vztahy. Rodinný majetek není rozdělen mezi jednotlivé členy, což udržuje pořádek, morálku a zájem o budoucnost (Možný, 2002).

1.5 Matka

Z právního hlediska se matkou dítěte stává žena, která ho porodila (Občanský zákoník, 2012). Ovšem nemusí tomu odpovídat její chování, ať už po porodu či dokonce během těhotenství (Maříková, 2008).

Nároky na roli matky se postupně měnily. Psychoanalytik Donald Winnicott (in Masopustová, 2018) ve druhé polovině 20. století definoval pojem dost dobré matky, kde se vymezoval proti

nerealistickým a nesplnitelným očekáváním, které měla matka podle Freuda splňovat. D. Winnicott (in Masopustová, 2018) považoval za dobrou matku tu, která „*zajišťuje péči o dítě a jeho výchovu v dostatečné míře, neb sama intuitivně ví či vycítí, jak k dítěti přistupovat*“ (Winnicott in Masopustová, 2018, s.25). Z. Masopustová (2018) je ale názoru, že nároky na roli matky se v posledních letech opět zvyšují. Na zvyšující se nároky na matky reaguje v rozhovoru pro časopis Vitalia (2018, online) i vysokoškolský pedagog a psycholog M. Herman, podle něhož se dnes klade důraz na to, aby matky byly štíhlé, upravené, měly dlouhé vlasy, dokonalý kočárek, hezky a moderně se oblékaly a vařily bio jídlo pro děti. Tyto požadavky vidí matka skoro všude kolem sebe, nalezneme je v ženských časopisech nebo na sociálních sítích. Čím více se snaží přiblížit této dokonalosti, tím více se spíše stává služkou v domácnosti, což může mít za následek i syndrom vyhoření nebo může cítit vnitřní prázdnotu (Vitalia, 2018, online). Psycholog M. Novák (2016, online) je toho názoru, že nároky na matky v dnešní společnosti udávají takzvané „superženy,“ které udávají módní trendy a zvládají, jak děti, tak domácnost na jedničku, a ještě s úsměvem na rtech.

1.6 Otec

I pro muže je narození dítěte velkou životní změnou, avšak na jeho pocity z tohoto zážitku se už nikdo moc neptá. S. Gurrentz (2003) doporučuje, aby si ženy se svým partnerem o jeho pocitech promluvily a zjistily, jak se opravdu cítí, protože kromě radosti z dítěte může cítit i strach ze své nové role. Teclová (2019, online) upozorňuje, že životní změny, které s sebou přináší narození dítěte, mohou u mužů způsobit poporodní deprese. Jednou z příčin poporodní deprese může být skutečnost, že muži netráví se svým dítětem celý den jako matka, čímž nerozumí dítěti tolik jako matka a mohou se tak domnívat, že roli otce nezvládají. Další příčinou bývá přesun partnerčiny pozornosti z muže na dítě, čímž si muž může připadat ostrčeně. Poporodní deprese u mužů není tolik prozkoumána jako u žen a často ani se svými úzkostnými stavy nedochází k lékaři, proto je důležité, aby si žena s mužem o jeho pocitech promluvila (Teclová, 2019, online).

Role otce je při rozvoji osobnosti dítěte stejně důležitá jako role matky. Především pro chlapce je důležitým vzorem mužského chování a při nepřítomnosti otce v rodině tento vzor postrádají. Dívky si prostřednictvím vzoru otce vytvářejí model jejich budoucího partnera (Kraus, b.r., online). Identita otce je úzce propojena s identitou muže (Maříková, 2007). Nepřítomnost otce v rodině má tak velký dopad na dítě (Kraus, b.r., online).

Otec má v rodině nezastupitelnou roli, jeho autorita dnes postupně klesá a s ženou jsou si rovnoprávními partnery, kteří by měli rozhodovat o rodinných situacích společně a společně pečovat o dítě (Kraus, b.r., online). Maříková (2007) označuje společnou péči o dítě jako rovné rodičovství či sdílené rodičovství. Otec by měl mít schopnost odhadnout a reagovat na potřeby dítěte bez matčiny pomoci. Z toho důvodu je důležité, aby o dítě pečoval také a zároveň si rozvíjí s dítětem plnohodnotný vztah (Gurrentz, 2003).

2 MATEŘSKÁ DOVOLENÁ

Mateřská dovolená je řazena v Zákoníku práce (2006) podle zákona č.262/2006 Sb. jako „*překážka v práci na straně zaměstnance.*“ a nárok na ni upravuje § 195, kdy „*v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě přísluší zaměstnankyni mateřská dovolená po dobu 28 týdnů; porodila-li zároveň 2 nebo více dětí, přísluší jí mateřská dovolená po dobu 37 týdnů*“ (Zákoník práce, 2006). Na mateřskou dovolenou nastupuje matka nejčastěji od šestého týdne před porodem a v zaměstnání o ni nemusí nijak žádat, stačí ji pouze oznámit s potvrzením od lékaře svému zaměstnavateli (Přib, 2002). Mateřskou dovolenou může dnes čerpat i otec, uzavře-li s matkou dítěte písemnou smlouvu na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Otcí přísluší mateřská dovolená po dobu 22 týdnů a nastupuje na ni od sedmého dne po porodu dítěte (Mečířová, 2020, online).

2.1 Porodné

Porodné je vypláceno jednorázově ženě, která dítě porodila. Podmínkou pro poskytnutí dávky je předložení rodného listu dítěte a trvalý pobyt na území České republiky. Dávka není vyměřována z výše příjmu, každé ženě je vyplácena stejná částka (Přib, 2002). Konkrétně se jedná o 13 000 korun u prvního dítěte a 10 000 korun u druhého dítěte (Ministerstvo práce a sociálních věcí, b.r., online). Porodné náleží i ženě, která poskytuje dítěti náhradní péči za rodiče (Fryjaufová, 2007).

2.2 Peněžité pomoci v mateřství

Peněžité pomoci v mateřství je řazena mezi dávky českého systému nemocenského pojištění (Česká správa sociálního zabezpečení, b.r., online). „*Nárok na peněžitou pomoc v mateřství vzniká pouze za splnění dvou daných podmínek. Žadatel o peněžitou pomoc v mateřství musí být v době nástupu na dávku nemocensky pojištěn, nebo musí trvat ochranná lhůta ze skončeného nemocenského pojištění. K tomu musí být nemocensky pojištěn minimálně 270 dnů v posledních dvou letech před nástupem na tuto dávku*“ (Česká správa sociálního zabezpečení, b.r., online). Pokud žena uskutečňovala před mateřskou dovolenou samostatně výdělečnou činnost, je navíc účast na nemocenském pojištění minimálně 180 kalendářních dnů v posledním roce (Fryjaufová, 2007). Dávka je vyplácena 28 týdnů, v případě porodu dvou a více dětí je vyplácena 37 týdnů. Nárok na peněžitou pomoc má i muž, který se stará o dítě sám z nejrůznějších důvodů, nebo když jeho partnerka nesplňuje podmínky nároku na peněžitou pomoc a není schopná o dítě řádně pečovat. Musí splňovat stejné podmínky pojištění jako žena

(Česká správa sociálního zabezpečení, b.r., online) „*Navíc musí se ženou/matkou uzavřít písemnou dohodu, že bude o dítě pečovat. V dohodě se uveden den, od něhož bude otec o dítě pečovat, den porodu a podpis matky, který je třeba úředně ověřit*“ (Česká správa sociálního zabezpečení, b.r., online).

2.3 Mateřství

Pojem mateřství je ve společnosti zakořeněn již od dávných věků a nemá jednoznačnou definici (Mareš in Lišková, Tesařová, 2002). Například podle Badintera (1998) „*tradičně definované mateřství stojí na primárním uznání potřeb dítěte a na případném sebeobětování ženy, ve smyslu popření jejích vlastních potřeb*“ (Badinter, 1998, s.15). Mateřství sice není lehký úkol, ale za to velmi důležitý a naplňující (Gurrentz, 2003).

Matka si během těhotenství vytváří představy o rodičovství. Například jakým způsobem bude dítě vychovávat, nebo zda bude vůbec dobrým rodičem pro své dítě. Tyto představy se poté odráží i v jejím mateřském sebehodnocení, v němž hodnotí své schopnosti či prožívání v roli matky. Sebehodnocení v těhotenství velmi ovlivňuje její sebehodnocení po porodu. Například i jinak se bude hodnotit prvorodička a vícerodička. U vícerodičky přepokládáme stabilnější hodnocení na základě své předchozí zkušenosti. Zatímco prvorodička se opírá o informace odjinud, které ne vždy jsou pravdivé a mohou vytvářet iluze. Dostatek informací je pro prvorodičku důležitý, ale neměly by vést k mylné idealizaci mateřství (Masopustová, 2018). S. Gurrentz (2003) doporučuje, aby si žena připustila, že jako matka bude mnohdy vyčerpaná, přetažená nebo i znechucená, protože se s těmito pocity bude později lépe vyrovnávat. Tyto negativní pocity jsou součástí mateřství a je důležité si je uvědomovat a ne ignorovat. Dnes se můžeme setkat s tlakem na sociálních sítích na dokonalé mateřství, které může u matek snižovat jejich mateřské sebehodnocení a zároveň zde dochází k sociálnímu srovnávání (Masopustová, 2018). Není dobré, pokud má matka přehnaná očekávání na mateřství a veškerou pozornost směřuje jen k dítěti. Pro matku je důležité skloubit péči o dítě s péčí o sebe sama. Z toho důvodu musí žena mateřství „*včlenit do svého života, nikoliv jenom připojit jako aktivitu navíc.*“ (Gurrentz, 2003, s.14).

Dnešní nároky a očekávání na roli dobré matky označila S. Haysová (in Masopustová, 2018) jako intenzivní mateřství, které si klade za cíl, aby matka věnovala veškerý svůj čas a energii péči o dítě. Měla by se při něm zaměřovat na tři základní principy tohoto mateřství – řídit se odbornými radami od expertů dané oblasti (medicínské, psychologické, pedagogické atd.), veškerou pozornost neustále soustředit na dítě a stát se nenahraditelnou v péči, kterou by

neměla přenášet na nikoho jiného. Masopustová (2018) upozorňuje, že tyto nároky mohou být doprovázeny vyšší mírou stresu, které mohou předcházet vzniku deprese. Intenzivní mateřství navíc doporučuje matkám, aby již od útlého věku rozvíjely pomocí různých aktivit motorický a kognitivní vývoj dítěte, jako například chodily s ním plavat, docházely na kurzy znakování pro kojence či na kurzy angličtiny pro batolata. Podle S. Gurrentz (2003) je důležité zjistit si informace ke skutečné podobě mateřství, matka nebude mít poté zkreslené či idealizované představy o péči o dítě.

Díky těmto nárokům a neustálé péči o dítě může dojít i k syndromu vyhoření u matek. Zezačátku se tak může jevit nenápadně, jelikož skoro všechny matky na rodičovské trpí nedostatkem spánku, nedostatkem času, který by věnovaly péči sama o sebe a absencí sociálního kontaktu. Tyto faktory jsou do jisté míry normální, může se ale stát, že překročí jistou hranici, na kterou by měla matka zareagovat a začít hledat možnosti a cesty, jak udělat změny například v denním režimu s dítětem, začít více o sebe pečovat či najít si chvíli času jen sama pro sebe. Mezi časté příznaky, které značí překročení jisté hranice, patří neustálá podrážděnost, snižování kapacity na dítě i běžné denní činnosti, zvýšená sebekritičnost, pocit, že dělá vše špatně, fyzická nemoc a mnoho dalších (Svobodová, b.r., online). Syndrom vyhoření u matek zmiňuje i psycholog T. Novák (2016, online), podle něhož vzniká syndrom vyhoření i v důsledku rozdílu mezi vysokými ambicemi před narozením dítěte a realitou.

Mnoho matek se domnívá, že při péči o své dítě budou vedeny svými instinkty. Tyto domněnky je však po porodu opouští a zjišťují, že svému dítěti se musí naučit porozumět. Některé ženy si naopak myslí, že nemají žádné mateřské instinkty, ale postupným učením se porozumění svému dítěti, se mohou stát dobrými matkami. Utváření vazby mezi matkou a dítětem probíhá nejen těsně po porodu, ale i v prvních dnech, týdnech i měsících (Gurrentz, 2003).

3 RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ

Rodičovskou dovolenou definuje také Zákoník práce (2006) podle zákona č. 262/2006 Sb. jako „*překážka v práci na straně zaměstnance,*“ kdy „*k prohloubení péče o dítě je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnankyni a zaměstnanci na jejich žádost rodičovskou dovolenou. Rodičovská dovolená přísluší matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci od narození dítěte, a to v rozsahu, o jaký požádají, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let*“ (Zákoník práce, 2006). Rodičovská dovolená už není jen výsadou žen, dnes může čerpat rodičovskou dovolenou i muž místo matky (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014, online).

Český právní systém tak umožňuje pečovat o dítě až do čtyř let a mít po celou dobu zajištěnou finanční podporu od státu. Tato možnost však neplatí ve všech státech. V některých státech dostává rodič finanční podporu od státu pouze několik týdnů nebo měsíců (Fojtů, 2019, online). Zároveň je rodič celou dobu rodičovské dovolené chráněn před propuštěním z práce a pokud chce, může do práce nastoupit i předčasně (Hanzliková Vašková, 2007).

V případě rodičovské dovolené nelze mluvit o dovolené, která se vyznačuje oddychem či niceděláním. Jedná se o nepřetržitou činnost, která bývá mnohdy jak fyzicky, tak psychicky náročná. Veškerá pozornost rodiče je věnována dítěti, snaží se uspokojovat jeho potřeby a starat se o něj (Maříková, 2008).

Některé matky také vnímají nástup na rodičovskou dovolenou jako konec své profesní kariéry nebo alespoň jako její brzdu. Advokátka V. Bočanová (2017, online) také ve svém článku poukazuje na skutečnost, že ženy při návratu do zaměstnání mnohdy trpí nízkým profesním sebevědomím, jelikož se Česká republika řadí mezi evropské země s negativním vlivem mateřství na míru zaměstnanosti žen.

3.1 Rodičovský příspěvek

Na rodičovský příspěvek má nárok rodič, který „*po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 300 000 Kč, nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte. V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou 2 a více dětí narozených současně, má rodič nárok až na vyčerpání celkové částky 450 000 Kč*“ (Ministerstvo práce a sociálních věcí, b.r., online). Příspěvek je vyplácen opakovaně, a v případě, že ani jeden z rodičů současně nepobírá peněžitou pomoc v mateřství (Příb, 2002). Rodič může výši svého rodičovského příspěvku měnit, avšak nejdříve po uplynutí třech měsíců

od poslední změny (Ministerstvo práce a sociálních věcí, b.r., online). Rodič může při pobírání rodičovského příspěvku zároveň i pracovat (Úřad práce, 2021, online).

3.2 Rodičovství

Rodičovství je jedna z nejvýznamnějších rolí v našem životě, ale zároveň jedna z nejtěžších rolí. Mění se nám životní styl, na který jsme byli doposud zvyklí, musíme se adaptovat na nové každodenní činnosti, přičemž některé staré činnosti musíme odsunout do pozadí (Masopustová, 2018).

Maříková (2008) se přiklání k názoru, že „*rodičem se člověk nerodí, rodičem se člověk stává*“ a to v momentě kdy „*vstupuje do vztahu s dítětem a existuje v tomto vztahu neustále*“ (Maříková, 2008, s.79). Starost o dítě je důležitou součástí našeho života. Daný rodič pečuje dlouhodobě a nepřetržitě o své dítě, postupně ho rozvíjí, vychovává, předává mu lásku a pocit bezpečí (Maříková, 2008).

Rodičovství vyžaduje velkou zodpovědnost a rodič tak může o svých schopnostech někdy pochybovat, ale jak uvádí L. Lacinová (2008), pochybovat není nic špatného, naopak velmi sebejistý rodič, přesvědčený, že má návod na dokonalou výchovu, může mnohdy napáchat více potíží.

J. Svoboda (2020, online) zdůrazňuje, proč by rodiče měli pečovat o své děti a nepřenechávat výchovu na jiných osobách. Nejen, že si tak upevňují vztah s dítětem, ale také zažívají větší radost z jeho vývoje. Potřeba pečovat o někoho přispívá ke spokojenosti ve vztazích (Svoboda, 2020, online).

V současné době je navíc rodič při výchově dítěte obklopen spousty trendy, které se objevují jak na sociálních sítích, tak v nespočetném množství příruček. Zatímco na konci 20. století byly k dostání jedna až dvě příručky o péči o dítě, dnes jich jsou stovky a stává se, že si v některých případech i protirečí. Rodič si tak nemusí být jistý, kterou by se měl řídit, a nakonec může propadat nejistotě, zda si zvolil tu správnou (Fojtů, 2019, online).

Problematikou trendů, kterými jsou dnešní matky obklopeny, se ve svém článku zabývá i L. Kocurová (2019, online). Dle jejího názoru tráví sice matky s dětmi mnohem více času než před několika lety, ale duchem a myšlenkami jsou nepřítomné. Upozorňuje například na množství tráveného času na sociálních sítích, kde často hledají inspirace od ostatních matek či píšou příspěvky na různá fóra. V důsledku toho se snižuje kvalita společného času a děti mohou být nervózní a nespokojené. Problém vidí i ve způsobu, jakým dnešní matky vychovávají své děti.,

jelikož neustálá fyzická přítomnost matky u dítěte může bránit tendenci dítěte k samostatnosti. Zároveň se podle ní matky málo emocionálně zapojují a reagují. Své názory poté ověřovala v rozhovorech s matkami, ve kterých se matky shodují, že mobilní telefon je pro ně jakési „okno do normálního světa“ (Kocurová, 2019, online).

3.2.1 Rodičovská odpovědnost

Rodičovská odpovědnost je definovaná v zákoně o rodině jako „*souhrn práv a povinností při péči o nezletilé dítě, při zastupování nezletilého dítěte a při správě jeho jmění a náleží oběma rodičům*“ (Občanský zákoník, 2012). Zodpovědnost může být rodičům za jistých okolností soudem omezena a dítě dostává soudem přiděleného opatrovníka (Hrušáková, 2006).

3.2.2 Rodičovská výchova

Názory na rodičovskou výchovu se postupně měnily v čase. Například psycholog J. B. Watson, který se jako jeden z prvních začal věnovat výchově, byl zastáncem výchovy podle jasně definovaných pravidel s vymezenými hranicemi a kontrolou dítěte. Oproti tomu psychoanalytik B. Spock zastával názor, že rodiče by se měli řídit intuicí a pokusit se vidět své jednání i z dětského pohledu. K přístupům k rodičovství následně velmi přispěla psycholožka D. Baumrindová, podle níž dělíme typy rodičovské výchovy do tří výchovných stylů – autoritářský, autoritativní a permissivní, které se liší v míře kontroly a vstřícnosti vůči dítěti. V následujících letech byl zaznamenán postupný nárůst zájmu o tuto problematiku, které se věnovaly nejrůznější knihy, ale i pořady v televizi a rádiu. Dnes je největším zdrojem článků o rodičovské výchově internet, kde mohou rodiče navzájem sdílet své zkušenosti (Masopustová, 2018).

V knihách a na internetu se kromě zkušeností z rodičovství objevují i trendy ve výchově. V posledních letech je mezi trendy takzvané kontaktní rodičovství. „*Vyznačuje se snahou o maximální kontakt s dítětem, naplňování všech jeho potřeb a předcházení negativním emocím*“ (Fojtů, 2019, online). Na tento trend reaguje i Z. Masopustová (2018), podle níž se některé prvky kontaktního rodičovství staly jakýmsi hlavním proudem pro všechny matky. Typicky se jedná například o nošení dětí v šátku nebo snahu matek kojit co nejdéle. L. Lacinová (2019) však upozorňuje, že striktní dodržování trendů s sebou nesou i svá negativa, například pokud není matka z nějakého důvodu schopna kojit dlouho, může začít propadat pocitům viny a dostávat se tak pod zbytečný tlak. Trendy by tak měly sloužit spíše jako inspirace v určitých oblastech než jako přesný návod (Masopustová, 2019).

Rodičovskou výchovu ovlivňují osobní zkušenosti z původních rodin od obou partnerů a jejich informace ze společenského prostředí. Zpravidla rodiče nechtějí, aby jejich dítě muselo zažívat něco nepříjemného, co museli zažívat oni v dětství a zároveň zažívalo to příjemné, s čím mají oni vlastní zkušenost. Každý z rodičů má však jinou osobní zkušenost a pro každého bylo nepříjemné něco jiného. Často se tak stává, že rozpory začnou řešit za pomoci odborníků nebo v literatuře. J. Svoboda (2020, online) tak upozorňuje na současnou situaci, v níž *„kdokoliv může napsat cokoliv a je-li to cokoliv dost atraktivní, dá se předpokládat zisk“* (Svoboda, 2020, online). V důsledku toho vznikají četné diskuze a množství literatury na téma výchova, podle něhož nad jejich obsahem byl překvapen i *„odborník znalý dětské vývojové psychologie, obeznámený s historickými chybami při výchově“* (Svoboda, 2020, online).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ Z POHLEDU MATKY

V této části se budu věnovat hlavnímu cíli výzkumu, stanovením hypotéz, analýzou sběru dat a interpretací těchto dat, a nakonec ověření hypotéz pomocí statistických metod.

Výzkumné šetření je orientováno metodou kvantitativního výzkumu a nástrojem je dotazník vlastní konstrukce.

4.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zjistit skutečnosti ovlivňující potřeby a spokojenost matek na rodičovské dovolené.

4.2 Výzkumné otázky

VO 1: Má nastavený režim u dítěte vliv na množství volného času matky?

VO 2: Má podpora a pomoc partnera vliv na množství volného času matky?

VO 3: Jaká je souvislost mezi pomocí s péčí od partnera a nedostatkem spánku matky?

VO 4: Mají matky s méně dětmi více času sami pro sebe?

4.3 Stanovení hypotéz

H1: Existuje statisticky významná souvislost mezi matkami, které uplatňují pravidelný režim s dítětem a časem věnovaným sami pro sebe.

Hypotézu jsem stanovila na základě vlastní domněnky, jelikož mi přijde, že některé matky nemají nastavený žádný režim s dítětem (např. je dítě vzhůru dlouho do noci nebo nechodí spát po obědě), a tím ztrácí i těch pár hodin pro sebe během dne. Tímto jsem chtěla zjistit, zda se o tento „volný čas“ neokrádají sami.

H2: Existuje statisticky významná souvislost mezi pomocí s péčí o dítě od partnera a časem, který mají sami pro sebe.

Tuto hypotézu jsem stanovila, jelikož jsem chtěla zjistit, zda pomoc s péčí o dítě od partnera souvisí s množstvím času, které mají s partnerkou jen sami pro sebe. Podle mého názoru věnuje matka veškerý svůj čas během dne dítěti a na partnera ji nezbývá již tolik času. Nicméně pokud se partner zapojuje do péče o dítě, žena se tak může věnovat jiným činnostem a následně i svému partnerovi.

H3: Matky, kterým partner pomáhá s péčí o dítě, trpí menším nedostatkem spánku než matky, kterým partner nepomáhá s péčí o dítě.

Hypotézu jsem stanovila, jelikož se domnívám, že pokud si vezme partner na starost dítě na pár hodin (hraje si s ním, jde s ním ven), matka si může během tohoto času odpočinout a netrpí tak velkým nedostatkem spánku.

H4: Existuje statisticky významná souvislost mezi počtem dětí a volným časem matky.

Hypotézu jsem stanovila, jelikož se domnívám, že počet dětí ovlivňuje volný čas matky. Některé matky tvrdí, že jedno dítě znamená žádné dítě, protože teprve až se dvěma dětmi na rodičovské dovolené přichází stres, nedostatek spánku a další negativa.

4.4 Charakteristika souboru respondentů

Výběrovým souborem výzkumu byly matky s jedním, dvěma či více dětmi na rodičovské dovolené, které jsem oslovovala na sociálních sítích a dětských hřištích v Pardubicích a ve Vysokém Mýtě. Dotazník vyplnilo celkem 369 respondentek, z toho 282 respondentek vyplnilo dotazník v elektronické podobě na sociálních sítích a 87 respondentek vyplnilo dotazník v tištěné podobě na dětských hřištích.

4.5 Charakteristika metod a technik výzkumného šetření

Výzkumné šetření bylo orientováno kvantitativně formou dotazníku vlastní konstrukce. Výsledky byly následně zpracovány pomocí statistických metod chí-kvadrátu a dvouvýběrového t testu.

Výzkumnému šetření předcházela předvýzkum, jehož cílem bylo zjistit, zda zkoumané osoby rozuměly všem otázkám v dotazníku. Předvýzkum byl anonymní a byl uskutečněn na 5 respondentech. Následně byly některé otázky v dotazníku upraveny či doplněny další možností odpovědí.

Dotazník byl také anonymní a byl složen ze třech částí, ze vstupní části, druhé části a konci dotazníku. Vstupní část obsahovala hlavičku s názvem a jménem autora dotazníku. Následně jsem pro respondentky ve stručnosti popsala, co je cílem dotazníku a na závěr přidala pokyny, jak mají dotazník správně vyplnit. V druhé části byly obsaženy samotné otázky. Na začátku jsem zvolila nejlehčí otázky, jako byl počet dětí a doba na rodičovské dovolené. Uprostřed a na konci dotazníku jsem zvolila nejtěžší otázky, u nichž se musely respondentky již více zamyslet a rozepsat. Na závěr dotazníku jsem přidala poděkování respondentkám za vyplnění otázek.

4.6 Realizace výzkumného šetření

Dotazník byl k dispozici jak v elektronické podobě, tak v tištěné podobě od 2. února do 20. února. Celkem byl dotazník rozdán mezi 510 respondentek, z toho 369 respondentek ho vyplnilo. Úspěšnost vyplnění dotazníku byla 72,9 %. Nejvíce respondentek vyplnilo dotazník v elektronické podobě, jelikož v zimním období si chodí hrát na dětská hřiště velmi málo matek s dětmi. Průměrná délka vyplnění dotazníku bylo 5 minut.

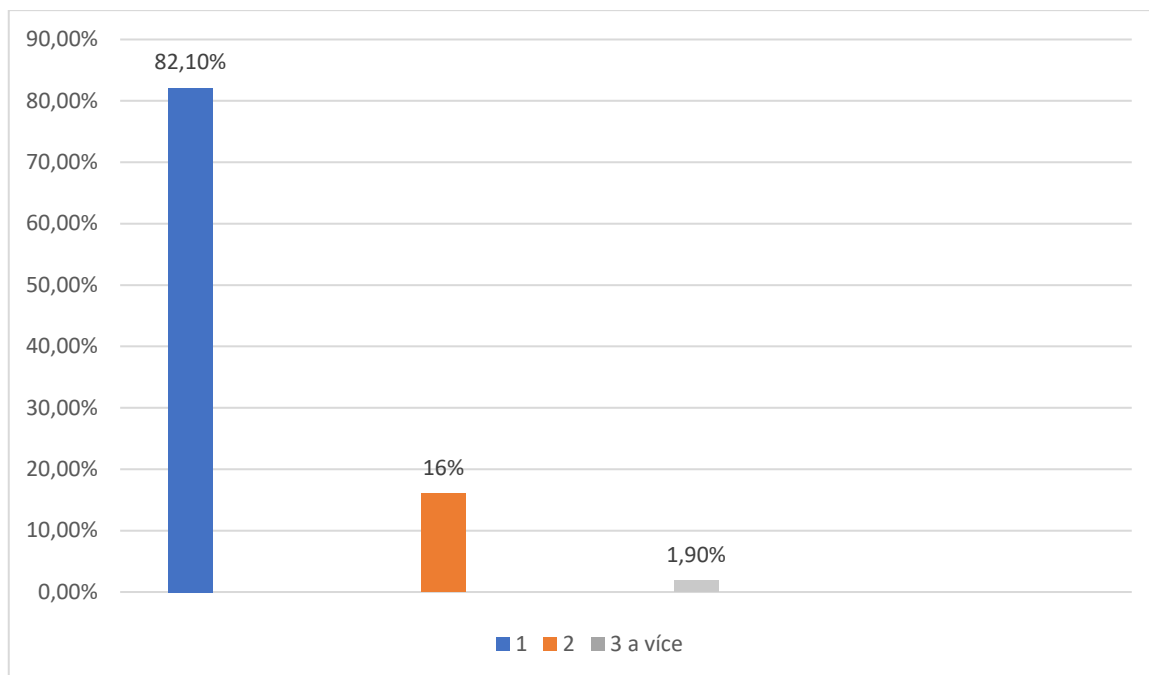
4.7 Vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku

Jednotlivé odpovědi dotazníku jsou znázorněny pomocí sloupcových grafů a tabulek s popisky dat, které obsahují legendu, absolutní a relativní četnosti. Dotazník obsahuje celkem 10 otázek, u některých otázek mohli respondenti vybrat z více otázek či napsat vlastní odpověď. Nad každým grafem je napsána příslušná otázka a možnosti odpovědí.

Otázka č. 1 S kolika dětmi jste na rodičovské dovolené?

Otázka č.1	
1 dítě	303
2 děti	59
3 a více dětí	7

Tabulka 1 Počet dětí, s kterými je žena na rodičovské dovolené

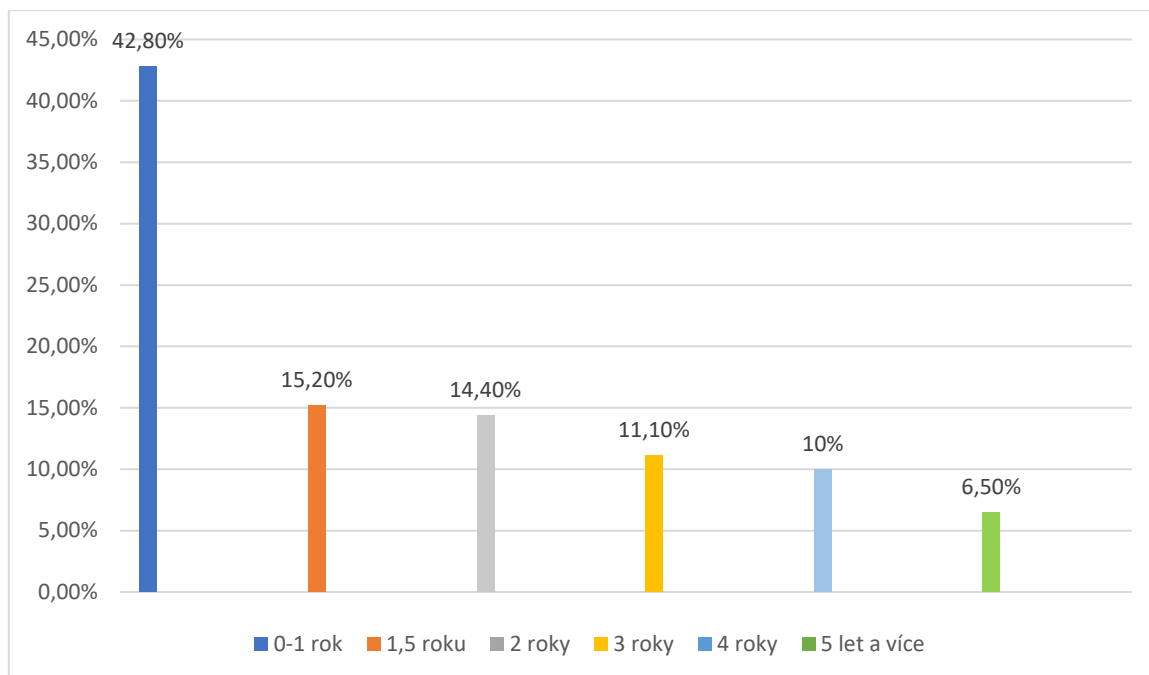
Graf 1 Počet dětí, s kterými je žena na rodičovské dovolené Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 1 znázorňuje počet dětí, s kterými je žena na rodičovské dovolené. Dotazník vyplnilo celkem 369 respondentek. Z toho 303 respondentek je na rodičovské dovolené s jedním dítětem, 59 respondentek s dvěma dětmi a 7 respondentek se třemi dětmi.

Otázka č. 2 Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené? (volná odpověď)

Otázka č.2	
0–1 rok	158
1,5 roku	56
2 roky	53
3 roky	41
4 roky	37
5 let a více	24

Tabulka 2 Doba na rodičovské dovolené

Graf 2 Doba na rodičovské dovolené

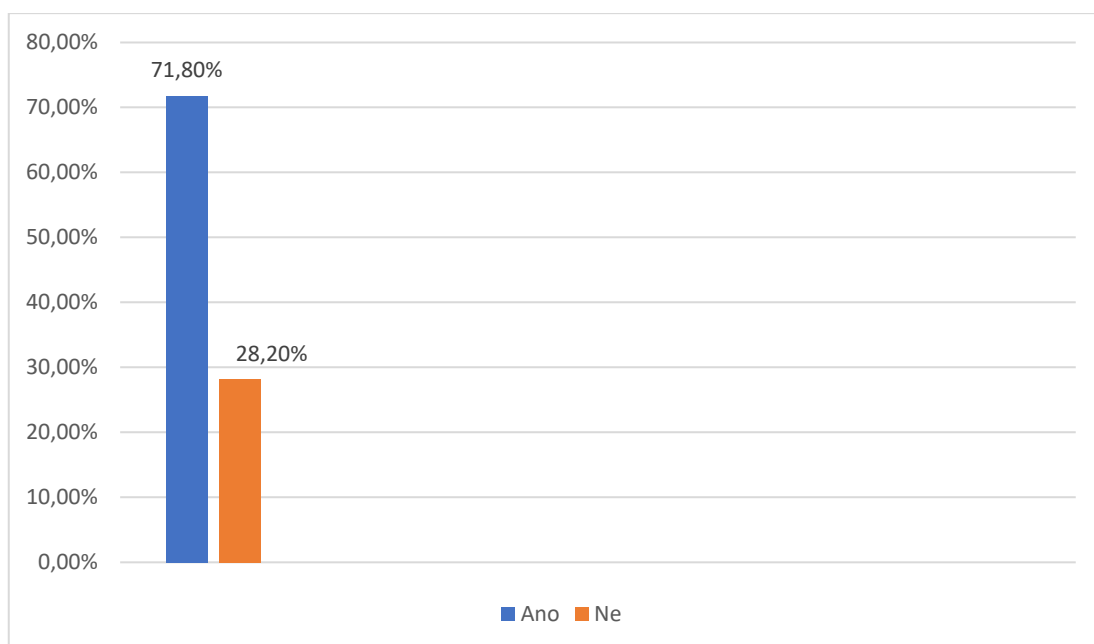
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 2 ukazuje, jak dlouho jsou již respondentky na rodičovské dovolené. Celkem 158 respondentek je na rodičovské dovolené rok a méně než rok, 56 respondentek je 1,5 roku na rodičovské dovolené, 53 respondentek je 2 roky na rodičovské dovolené, 41 respondentek je 3 roky na rodičovské dovolené, 37 respondentek je 4 roky na rodičovské dovolené a 24 respondentek je 5 let a více na rodičovské dovolené.

Otázka č. 3 Sledujete na sociálních sítích ostatní matky?

Otázka č.3	
Ano	265
Ne	104

Tabulka 3a Sledování matek na sociálních sítích

Graf 3a Sledování matek na sociálních sítích

Zdroj: Vlastní zpracování

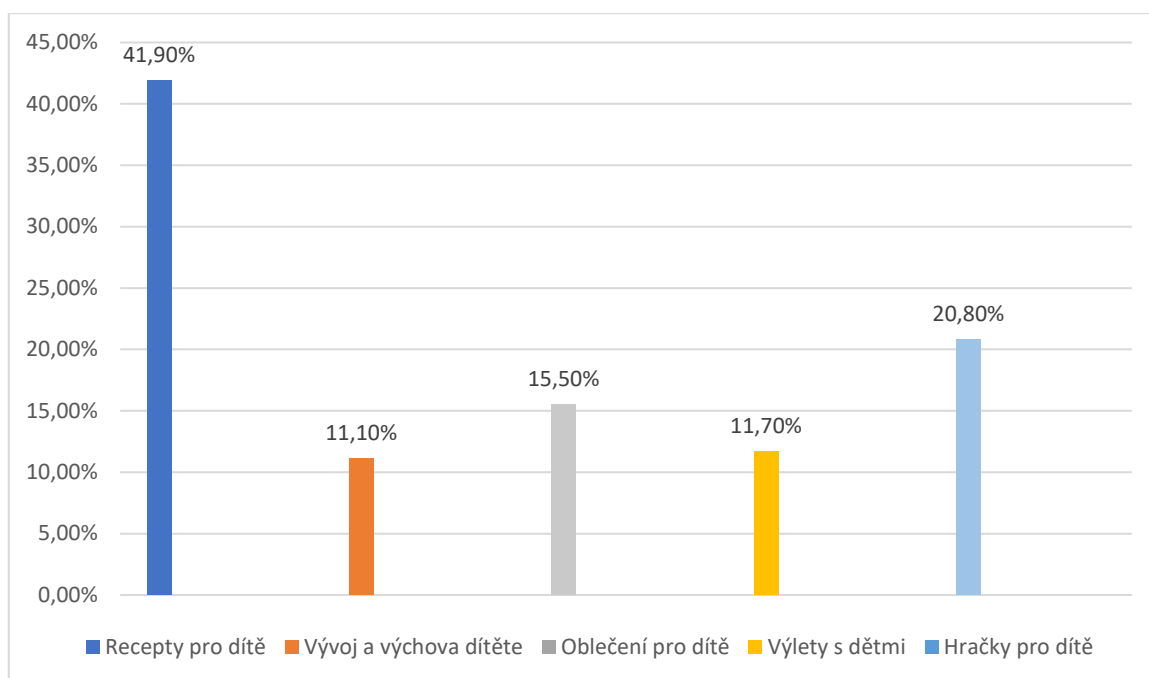
Graf 3a ukazuje, kolik žen sleduje ostatní matky na sociálních sítích. Ostatní matky sleduje na sociálních sítích 265 respondentek, zbylých 104 respondentek uvedlo, že nesledují ostatní matky na sociálních sítích. U odpovědi „Ano“ byla i doplňující otázka, kterou znázorňuje Graf 3b.

Doplňující otázka k č.3 ANO. V čem u nich hledáte inspiraci? (volná odpověď)

Doplňující otázka k č.3	
Recepty pro dítě	111
Vývoj a výchova dítěte	27
Oblečení pro dítě	41,1
Výlety s dětmi	31
Hračky pro dítě	55

Tabulka 3b Inspirace matek na sociálních sítích

Graf 3b Inspirace matek na sociálních sítích

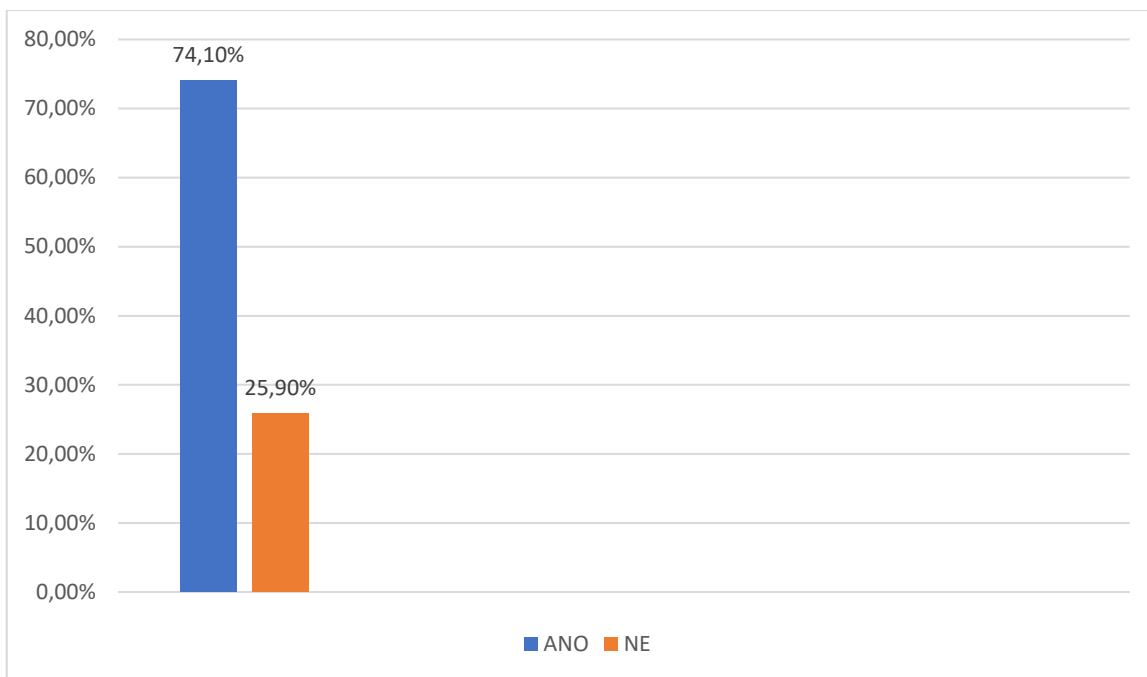
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3b ukazuje nejčastější odpovědi respondentek, v čem se inspirují od ostatních matek na sociálních sítích. Respondentky mohly zvolit více odpovědí. Nejvíce hledají respondentky inspiraci u receptů pro dítě, poté v hračkách pro dítě, dále v oblečení pro dítě, a nakonec ve výletech s dětmi a u výchovy dítěte.

Otázka č. 4 Máte prarodiče/příbuzné, kteří Vám pomáhají s péčí o dítě/děti?

Otázka č.4	
Ano	273
Ne	96

Tabulka 4a Pomoc od prarodičů/příbuzných s péčí o dítě/děti

Graf 4a Pomoc od prarodičů/příbuzných s péčí o dítě/děti

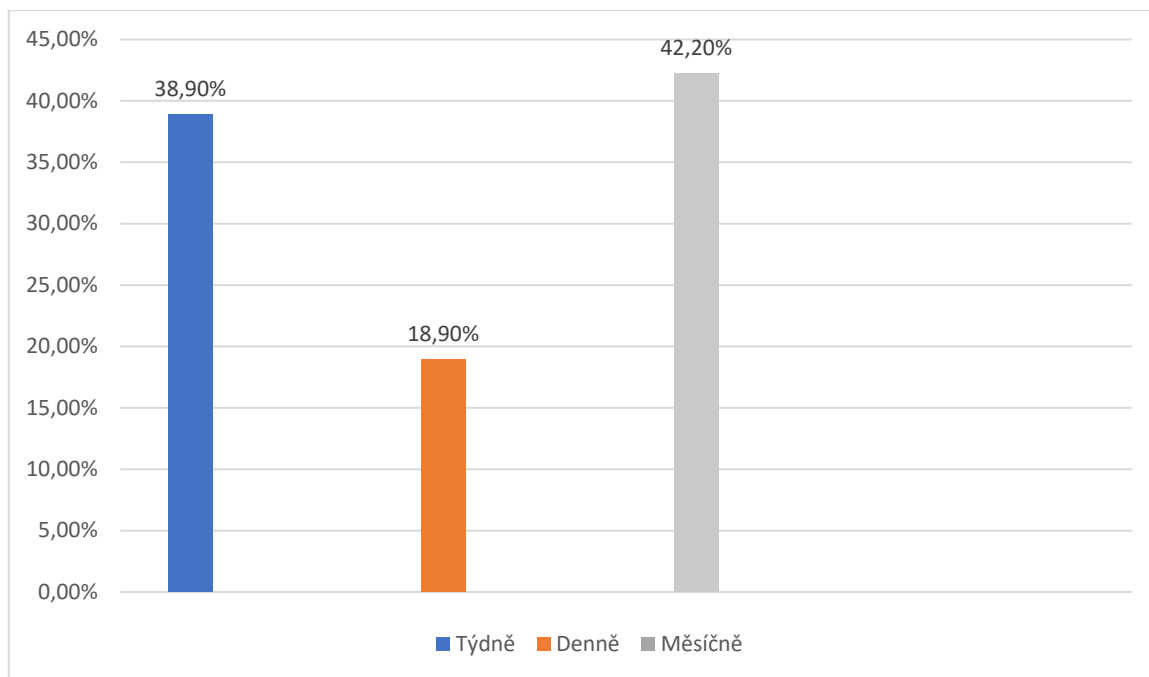
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4a zobrazuje, kolik respondentek má prarodiče či příbuzné, kteří jí pomáhají s péčí o dítě/děti. Celkem odpovědělo 273 respondentek, že mají prarodiče/příbuzné, kteří jim pomáhají s péčí o dítě a zbylých 96 respondentek uvedlo, že nemají nikoho, kdo by jim pomáhal s péčí o dítě. U odpovědi „Ano“ byla i doplňující otázka, kterou znázorňuje Graf 4b.

Doplňující otázka k č. 4 ANO. Jak často pomáhají? (volná odpověď)

Doplňující otázka k č.4	
Týdně	106
Denně	52
Měsíčně	115

Tabulka 4b Pomoc prarodičů/příbuzných s péčí o dítě/děti

Graf 4b Pomoc prarodičů/příbuzných s péčí o dítě/děti

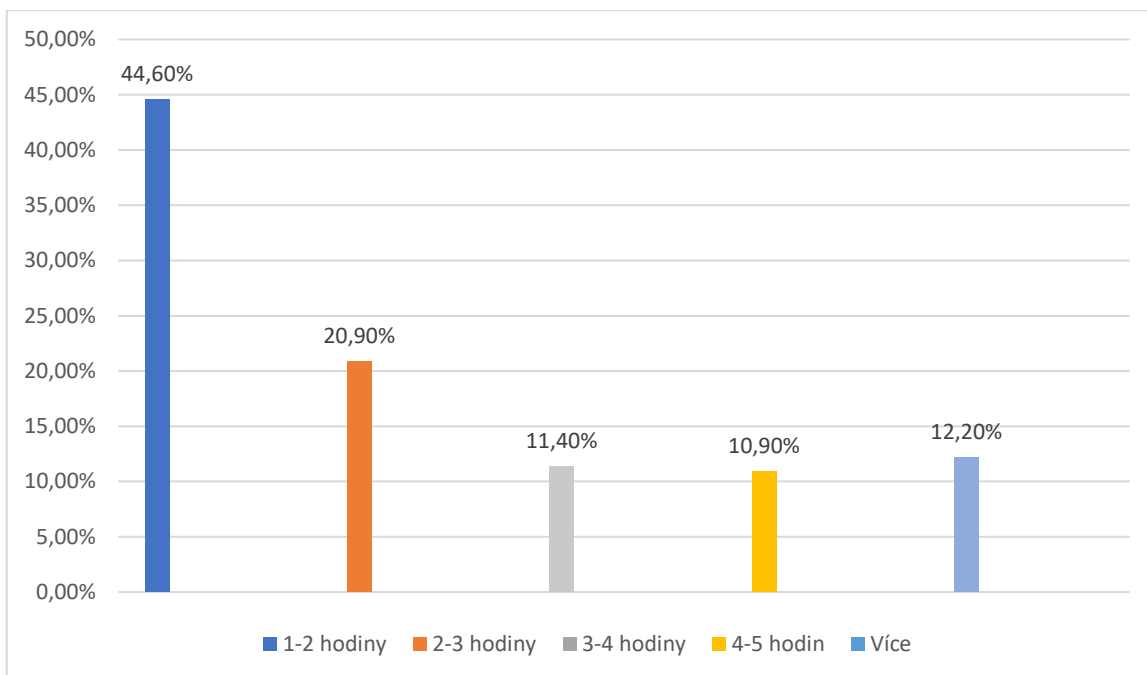
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4b zobrazuje jak často prarodiče či příbuzní pomáhají respondentce s péčí o dítě/děti. Celkem 106 respondentek odpovědělo, že jim prarodiče/příbuzní pomáhají týdně, 52 respondentek uvedlo, že jim pomáhají denně a 115 respondentek uvedlo, že jim pomáhají měsíčně.

Otázka č. 5 Kolik času v týdnu máte sama pro sebe?

Otázka č.5	
1-2 hodiny	165
2-3 hodiny	77
3-4 hodiny	42
4-5 hodin	40
Více	45

Tabulka 5 Čas sama pro sebe

Graf 5 Čas sama pro sebe

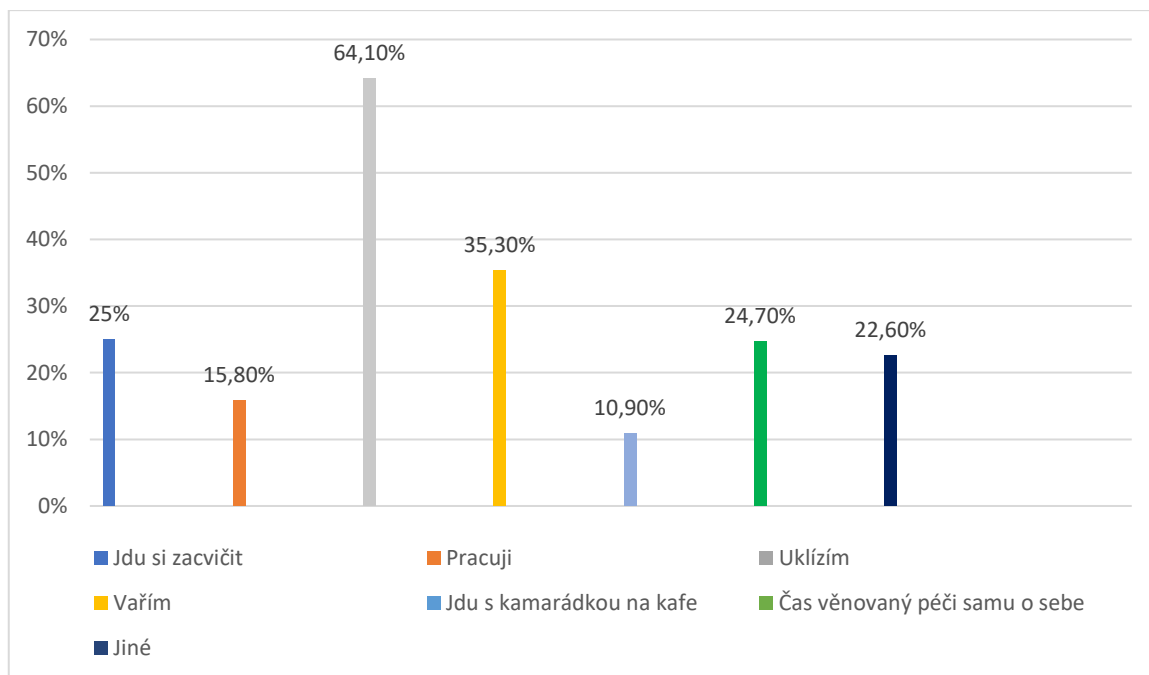
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 5 zobrazuje, kolik času v týdnu má respondentka jen sama pro sebe. Celkem 165 respondentek má 1-2 hodiny týdně sami pro sebe, 77 respondentek má 2-3 hodiny týdně sami pro sebe, 42 respondentek má 3-4 hodiny týdně sami pro sebe, 40 respondentek má 4-5 hodin týdně sami pro sebe a 45 respondentek má více než 5 hodin týdně sami pro sebe.

Otázka č. 6 Jaké činnosti během tohoto času děláte? (možnost více odpovědí)

Otázka č.6	
Jdu si zacvičit	92
Pracuji	58
Uklízím	237
Vařím	130
Jdu s kamarádkou na kafe	40
Čas věnovaný péči samu o sebe	91
Jiné	83

Tabulka 6 Činnosti prováděné během trávení času sama pro sebe

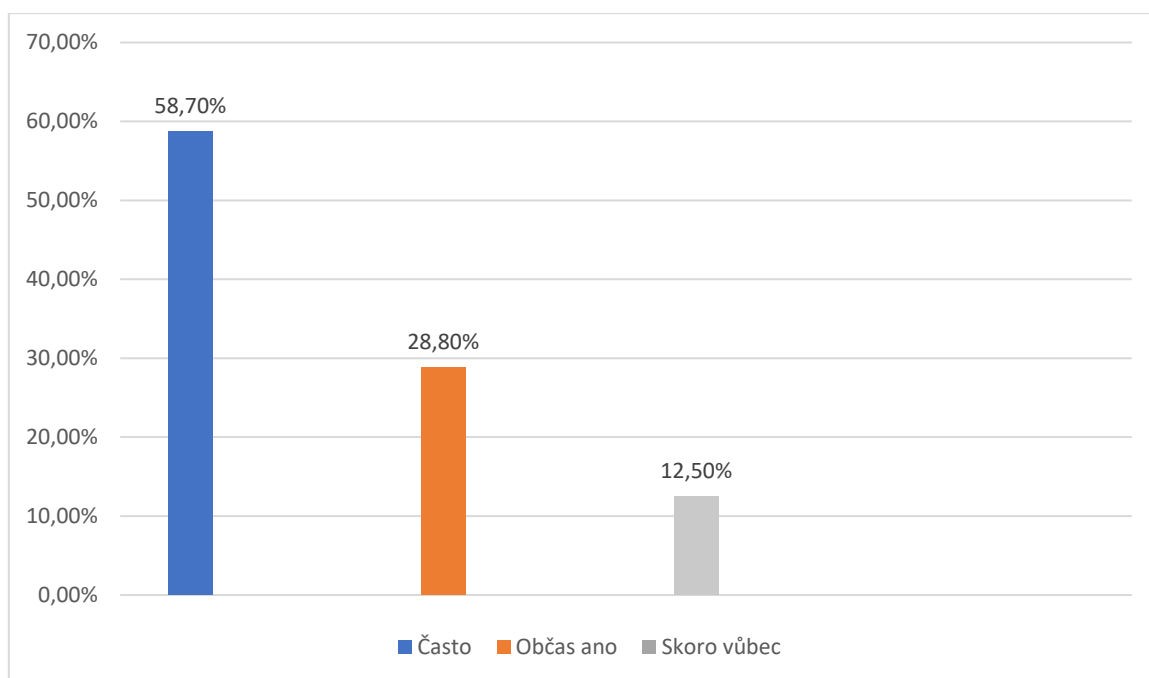
Graf 6 Činnosti prováděné během trávení času sama pro sebe Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 6 navazuje na předchozí graf. Zde jsem zjišťovala, co respondentky během času, který mají v týdnu sami pro sebe dělají. Respondentky mohly zvolit více odpovědí. Nejčastější odpovědi byly uklízení a vaření. Třetí nejčastější odpověď bylo cvičení, dále péče sama o sebe, práce a kafe s kamarádkou.

Otázka č. 7 Do jaké míry Vám pomáhá Váš partner s péčí o dítě/děti?

Otázka č.7	
Často	217
Občas ano	106
Skoro vůbec	46

Tabulka 7 Partnerova pomoc s péčí o dítě/děti

Graf 7 Partnerova pomoc s péčí o dítě/děti

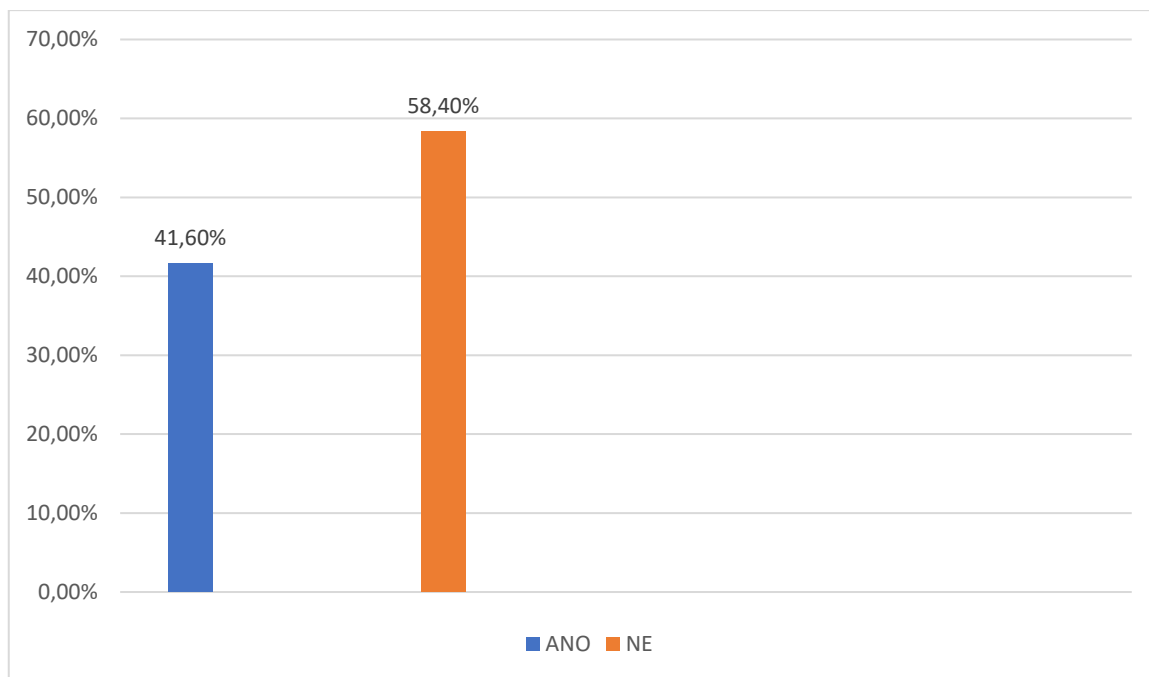
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 7 znázorňuje pomoc od partnera s péčí o dítě/děti. Celkem 217 respondentek uvedlo, že partner jim pomáhá často s péčí o dítě, 106 respondentek odpovědělo, že partner jim pomáhá občas s péčí o dítě a 46 respondentek odpovědělo, že jim partner skoro vůbec nepomáhá s péčí o dítě.

Otázka č. 8 Máte s partnerem během dne čas sami na sebe?

Otázka č.8	
Ano	153
Ne	216

Tabulka 8a Čas strávený s partnerem

Graf 8a Čas strávený s partnerem

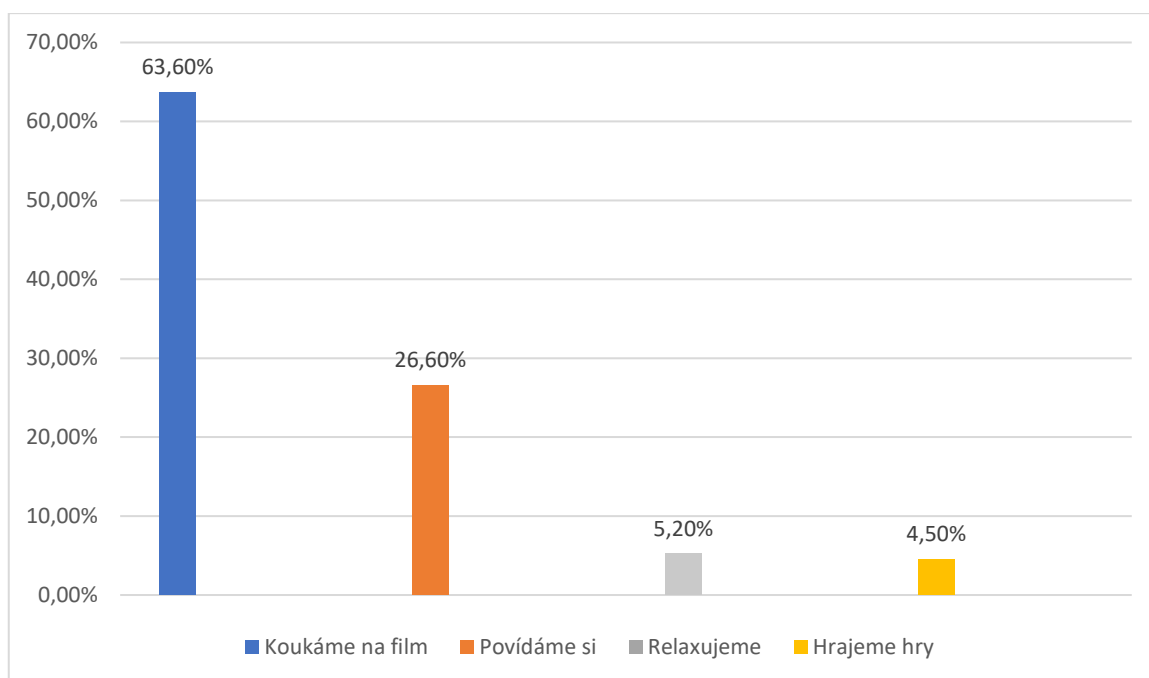
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 8a znázorňuje, zda má matka se svým partnerem čas sami pro sebe. Celkem 216 respondentek uvedlo, že nemají s partnerem čas sami pro sebe během dne a 153 respondentek uvedlo, že mají s partnerem čas sami pro sebe během dne. U odpovědi „Ano“ byla i doplňující otázka, kterou znázorňuje Graf 8b.

Doplňující otázka k č. 8 – ANO. Jak ho trávíte? (volná odpověď)

Otázka č.8	
Koukáme na film	235
Povídáme si	98
Relaxujeme	19
Hrajeme hry	17

Tabulka 8b Trávení času se svým partnerem

Graf 8b Činnosti prováděné během trávení času s partnerem

Zdroj: Vlastní zpracování

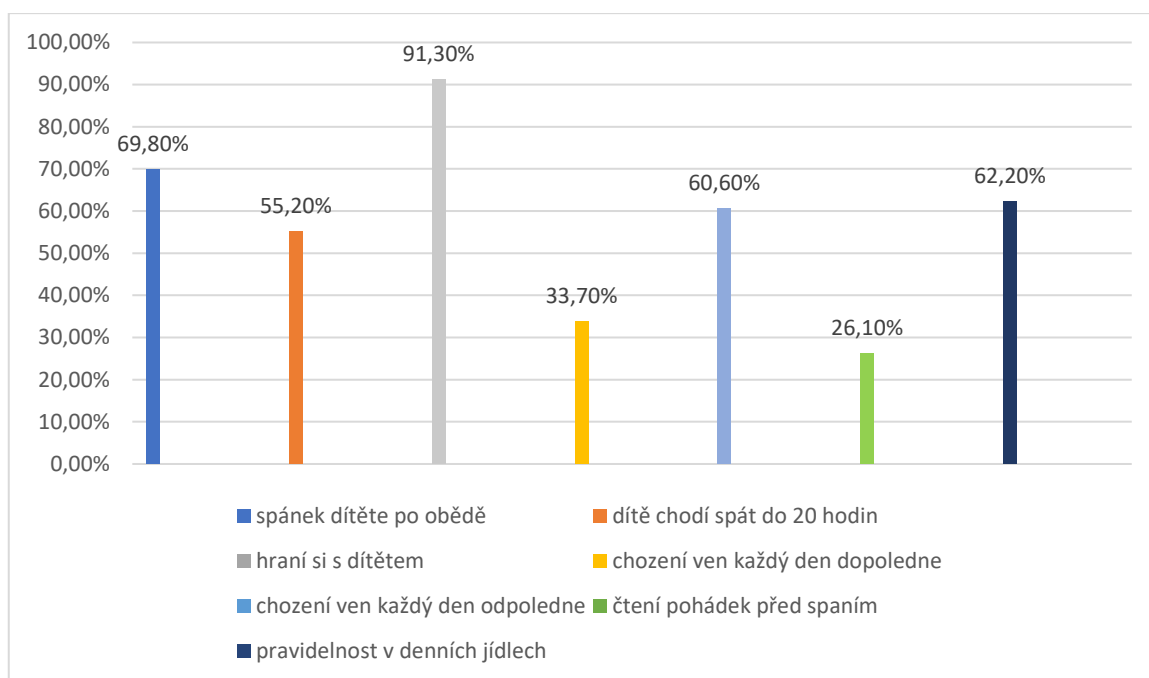
Graf 8b navazuje na předchozí graf. Zde jsem zjišťovala, jak respondentky tráví volný čas se svým partnerem. Respondentky mohly zvolit více odpovědí. Nejvíce respondentky uvedly, že se svým partnerem koukají na televizi. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že si povídají, poté, že relaxují a poslední, že hrají hry.

Otázka č. 9 Zakroužkujte činnosti, které máte v pravidelném režimu s dítětem/děťmi (možnost zakroužkovat více odpovědí)

Otázka č.9	
Spánek dítěte po obědě	258
Dítě chodí spát do 20 hodin	204
Hraní si s dítětem	337
Chození ven každý den dopoledne	124
Chození ven každý den odpoledne	223
Čtení pohádek před spaním	96
Pravidelnost v denních jídlech	230

Tabulka 9 Činnosti nastavené v pravidelném režimu dítěte/děti

Graf 9 Činnosti nastavené v pravidelném režimu dítěte/děti

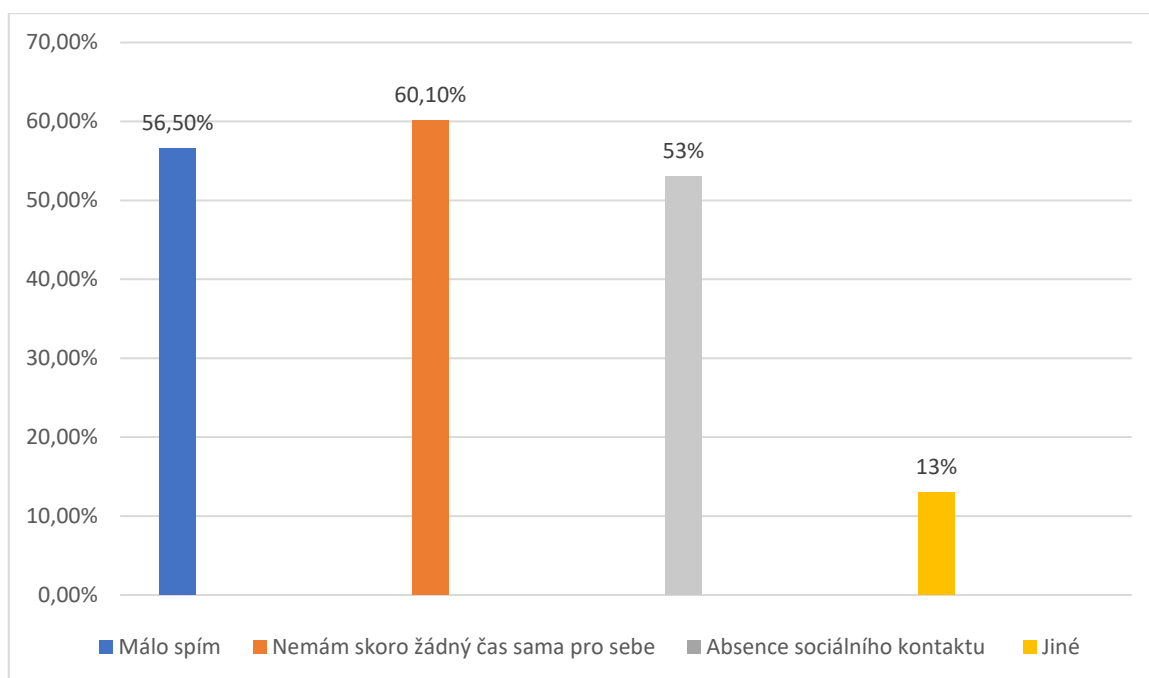
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 9 zobrazuje činnosti, které mají respondentky nastavené v pravidelném režimu se svým dítětem/děťmi. Respondentky mohly zvolit více odpovědí. Nejčastější odpovědí bylo hraní si s dítětem, druhou nejčastější odpovědí bylo spánek dítěte po obědě, třetí nejčastější odpovědí bylo pravidelnost v denních jídlech, čtvrtou nejčastější odpovědí bylo chození ven každé odpoledne, pátou nejčastější odpovědí bylo, že dítě chodí spát do 20 hodin, další nejčastější odpovědí bylo chození ven každé dopoledne a nejméně zastoupenou odpovědí bylo čtení pohádek před spaním.

Otázka č.10 Jaká negativa vnímáte na rodičovské dovolené? (možnost více odpovědí)

Otázka č.10	
Málo spím	209
Nemám skoro žádný čas sama pro sebe	222
Absence sociálního kontaktu	196
Jiné	48

Tabulka 10 Negativa rodičovské dovolené

Graf 10 Negativa rodičovské dovolené

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 10 znázorňuje konkrétní očekávání, která se u respondentky změnila během rodičovské dovolené. Respondentky mohly zvolit více odpovědí. Nejčastější odpovědí bylo, že respondentky nemají skoro žádný čas sami pro sebe, druhou nejčastější odpovědí bylo, že respondentky málo spí, poté, že respondentky trpí absencí sociálního kontaktu a nejméně zastoupenou odpovědí byla odpověď jiné.

4.8 Vyhodnocení hypotéz

K výzkumnému šetření byly stanoveny čtyři hypotézy, které budou v této části vyhodnoceny. K vyhodnocení hypotéz byl použit chí-kvadrát a dvouvýběrový t test.

H1: Existuje statisticky významná souvislost mezi matkami, které uplatňují pravidelný režim s dítětem a časem věnovaným sami pro sebe.

H0: Neexistuje statisticky významná souvislost mezi matkami, které uplatňují pravidelný režim s dítětem a časem věnovaným sami pro sebe.

U hypotézy H1 byl proveden dvouvýběrový t test na hladině významnosti 5 %.

Ověření pravdivosti hypotézy:

Tabulka 11 – Empirické četnosti H1

Režim	1-3 hod.		3 a více hod.	
	Absolutní	Relativní č.	Absolutní	Relativní č.
3 činnosti	68	18,4 %	12	3,3 %
4 činnosti	73	19,8 %	31	8,4 %
5 činností	94	25,5 %	25	6,8 %
6 činností	13	3,5 %	53	14,4 %
celkem	248	67,2 %	121	32,8 %

Dvouvýběrový t test	1-3h	3 a více h
Střední hodnota	62	30,25
Rozptyl	1194	292,9167
tStat	1,646760384	
P(T<=t) (2)	0,150706644	
t krit (2)	2,446911851	

$$P(2) = 0,151$$

$p < \alpha$ – H0 se zamítá.

$p > \alpha$ – H0 se nezamítá.

$$0,151 > 0,05 = p > \alpha$$

H1 se zamítá → H0 se potvrzuje

V rámci získaných dat se H1 zamítá, protože zde neexistuje statisticky významná souvislost mezi matkami, které uplatňují pravidelný režim s dítětem a časem věnovaným sami pro sebe.

H2: Existuje statisticky významná souvislost mezi pomocí s péčí o dítě od partnera a časem, který mají sami pro sebe.

H0: Neexistuje statisticky významná souvislost mezi pomocí s péčí od partnera a časem, který mají sami pro sebe.

Hypotéza byla testována metodou chí-kvadrátu testu nezávislosti v kontingenčních tabulkách.

Výpočet testového kritéria:

$$\chi^2 = \sum (\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2 / (\text{teoretická četnost})$$

Určení počtu stupňů volnosti: $f = (r - 1) * (s - 1)$

r... počet řádků

s... počet sloupců

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Rozhodovací pravidlo:

$TK > KH$

$TK < KH^{25}$

Ověření pravdivosti hypotézy:

Tabulka 12 – Empirické četnosti H2

	Často	Občas	Skoro vůbec	C. součet
ANO	120	31	0	151
NE	100	75	43	218
Celkem	220	106	43	369

Tabulka 13 – Teoretické četnosti H2

	Často	Občas	Skoro vůbec
ANO	90,0271	43,37669377	17,596206
NE	129,9729	62,62330623	25,403794
Celkem	220	106	43

Tabulka 14 – Testové kritérium H2

	Často	Občas	Skoro vůbec	C. součet
ANO	9,648781	3,251881197	16,6104136	29,51107625
NE	6,68333	2,25244982	11,5053782	20,44115832
Celkem	16,33211	5,504331016	28,1157918	49,95223458

Pro tuto hypotézu mi vyšlo testové kritérium 49,95.

tk	49,95223458
alfa	0,05
$(r-1)*(s-1)$	2
KH	5,99147

$tk > KH = H_0$ se zamítá

$tk < KH = H_0$ se přijímá

$tk = 49,95$

$KH = 5,99$

$49,95 > 5,99 = tk > KH = H_0$ se zamítá

H_0 se zamítá $\rightarrow H_2$ se potvrzuje

V rámci získaných dat se H_2 potvrzuje, protože zde existuje statisticky významná souvislost mezi pomocí s péčí o dítě od partnera a časem, který mají sami pro sebe.

H_3 : Matky, kterým partner pomáhá s péčí o dítě, trpí menším nedostatkem spánku než matky, kterým partner nepomáhá s péčí o dítě.

H_0 : Matky, kterým partner pomáhá s péčí o dítě trpí stejným nedostatkem spánku jako matky, kterým partner nepomáhá s péčí o dítě.

Hypotéza byla testována metodou chí-kvadrátu testu nezávislosti v kontingenčních tabulkách.

Výpočet testového kritéria:

$$\chi^2 = \sum (\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2 / (\text{teoretická četnost})$$

Určení počtu stupňů volnosti: $f = (r - 1) * (s - 1)$

r... počet řádků

s... počet sloupců

Hladina významnosti: $\alpha = 0,05$

Rozhodovací pravidlo:

$TK > KH$

$TK < KH^{25}$

Ověření pravdivosti hypotézy:

Tabulka 15 – Empirické četnosti H3

	Často	Občas	Skoro vůbec	C. součet
Nedostatek	117	64	31	212
Dostatek	97	43	17	157
Celkem	214	107	48	369

Tabulka 16 – Teoretické četnosti H3

	Často	Občas	Skoro vůbec
Nedostatek	122,9485	61,47425474	27,57723577
Dostatek	91,05149	45,52574526	20,42276423
Celkem	214	107	48

Tabulka 17 – Testové kritérium H3

	Často	Občas	Skoro vůbec	C. součet
Nedostatek	0,241453	0,066753861	0,309768202	0,617974812
Dostatek	0,326038	0,090138971	0,418285724	0,834462803
Celkem	0,567491	0,156892832	0,728053926	1,452437614

Pro tuto hypotézu mi vyšlo testové kritérium 1,45.

tk	1,452437614
alfa	0,05
$(r-1)*(s-1)$	3
KH	7,81473

$t_k > K_H = H_0$ se zamítá

$t_k < K_H = H_0$ se přijímá

$t_k = 1,45$

$K_H = 7,81$

$1,45 < 7,81 = t_k < K_H = H_0$ se nezamítá

H3 se zamítá → H0 se potvrzuje

V rámci získaných dat se H3 zamítá, protože zde neexistuje statisticky významná souvislost mezi pomocí partnera s péčí o dítě a nedostatkem spánku matky.

H4: Existuje statisticky významná souvislost mezi počtem dětí a volným časem matky.

H0: Neexistuje statisticky významná souvislost mezi počtem dětí a volným časem matky.

U hypotézy H4 byl proveden dvouvýběrový t test na hladině významnosti 5 %.

Ověření pravdivosti hypotézy:

Tabulka 18 – Empirické četnosti H4

Počet dětí	1-3 h		3 a více h	
	Absolutní	Relativní č.	Absolutní	Relativní č.
1 dítě	120	32,5 %	183	49,6 %
2 děti	38	10,3 %	21	5,7 %
3 a více dětí	4	1,1 %	3	0,8 %
Celkem	162	43,9 %	207	56,1 %

Dvouvýběrový t test	1-3h	3 a více h
Střední hodnota	54	69
Rozptyl	3556	9828
tStat	-0,22457	
P(T<=t) (2)	0,833316	
t krit (2)	2,77645	

$P(2) = 0,833$

$p < \alpha$ – H_0 se zamítá

$p < \alpha$ – H_0 se nezamítá

$0,833 > 0,05 = p > \alpha$

H_4 se zamítá → H_0 se potvrzuje

V rámci získaných dat se H_4 zamítá, protože zde neexistuje statisticky významná souvislost mezi počtem dětí a volným časem matky.

4.9 Diskuze

V teoretické části jsem poukazovala na skutečnost, že poslední dobou jsou na matky kladené čím dál větší nároky. Mnohdy si to ale způsobují sami tím, jak se porovnávají s ostatními matkami. Například, která z nich má lepší postavu, dražší kočárek, lepší oblečení pro dítě a další. Tyto „dokonalé matky“ se denně prezentují na sociálních sítích, v nákupních centrech a ve svém okolí. Také si stále častěji všímám, že mnoho matek, které jsou na procházce nebo na hřišti s dítětem, věnují pozornost jiným věcem než svému dítěti, například mobilnímu telefonu. Ve svém výzkumu jsem tedy zjišťovala, kolik matek opravdu sleduje ostatní matky na sociálních sítích a na co se u nich nejčastěji zaměřují, respektive, co je na jejich profilech tak zajímavé. Z výzkumu vyplývá, že více jak polovina respondentek sleduje ostatní matky na sociálních sítích a hledají u nich inspiraci na recepty pro dítě, na hračky, oblečení a další. Předpokládala jsem podobné odpovědi, jelikož vidím, že mnoho matek má podobné kočárky, oblečení pro děti i hračky. Podle mého názoru si matky mnohdy zvyšují nároky samy, aby se dokázaly vyrovnat ostatním matkám a být taky „dokonalé.“

K zamyšlení mě donutily také výsledky grafu 10, konkrétně odpověď absence sociálního kontaktu. Odpověď jsem zařadila k této otázce až po zpětné vazbě z předvýzkumu. Tuto možnost zvolilo více jak polovina respondentek. Podle mého názoru tato skutečnost úzce souvisí se sledováním sociálních sítích, které matky v tomto případě berou jako kontakt s vnějším světem, nebo i se svými vrstevníky.

V teoretické části bylo také zmíněno, že rodičovská dovolená není žádná dovolená, což vyplývá i z výsledků výzkumu. Můžeme vidět, že matka nemá během týdne skoro žádný čas sama pro sebe, a když už ho má, věnuje se domácím činnostem, jako je vaření a uklízení.

V rámci sběru dat jsem dostala jednu špatnou zpětnou vazbu na dotazník od respondentky, jelikož nežije s partnerem a na rodičovské dovolené je sama, některé otázky pro ni neměly význam. Její odpovědi jsem ve výzkumu vyřadila, protože jsem na začátku výzkumu ani

nepočítala s matkami samoživitelkami. Nemusela to být jediná respondentka, která je na rodičovské dovolené sama, jelikož rozdané dotazníky se mi nevrátily všechny, čímž se domnívám, že těchto respondentek mohlo být více. Pokud bych si tuto skutečnost uvědomila na začátku výzkumu, mohla jsem se lépe zaměřit na moji cílovou skupinu.

Dalším limitem ve výzkumu byly odpovědi u otevřených otázek. Odpovědi u těchto otázek se sice většinou opakovaly, ale bylo potřeba je roztrždit, jelikož každá respondentka je vypsalala v jiném pořadí. Některé respondentky se také u těchto odpovědí rozepsaly, a tak bylo potřeba vybrat jen to nejdůležitější z odpovědi, což opět zabralo nějaký čas. Pokud bych si v předvýzkumu zajistila více respondentek, mohla jsem zjistit, že odpovědi se opakují, a tak rovnou vytvořit možnosti odpovědí, a tím si ušetřit čas při vyhodnocování dat.

4.9 Závěr výzkumného šetření

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit skutečnosti ovlivňující potřeby a spokojenost matek na rodičovské dovolené. První, co mě překvapilo, byl velký počet respondentek, který jsem získala. Nakonec se mi podařilo oslovit tedy 369 respondentek. Nejvíce tomu určitě pomohly sociální sítě, kde jsem jich oslovila většinu. Myslím si, že to bylo ovlivněno i ročním obdobím, protože na hřiště chodí v únoru velmi málo matek.

Ve výzkumu byla potvrzena hypotéza jen jednou, což mě překvapilo. Dále bylo zajímavé zjištění okolo pravidelného režimu s dítětem. Velmi málo respondentek zaškrtnulo plnění všech uvedených věcí. Samozřejmě, například čtení pohádek může být ovlivněno i věkem dítěte, ale předpokládala jsem třeba větší počet u možnosti, že dítě chodí spát do 20 hodin.

Dále, co mohlo ovlivnit výzkum, byl i počet dětí, s kterými je matka na rodičovské dovolené. Otázka byla myšlena tak, s kolika dětmi je na rodičovské dovolené, tzn. že ani jedno dítě ještě nechodí do školky a je s nimi celý den doma, ne kolik dětí má matka celkově. Pokud otázku respondentka pochopila špatně, mohl to být zkreslující faktor u výsledků výzkumu. Otázka měla být možná napsaná jinak, nebo dovysvětlena.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem zabývala tématem rodičovské dovolené z pohledu matky. Hlavním cílem bylo zjistit skutečnosti, které ovlivňují spokojenost a potřeby matek na rodičovské dovolené. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretickou část jsem rozdělila do tří kapitol, které jsou dále rozděleny do podkapitol. Nejprve jsem se zabývala rodinou, jaké jsou její definice, kdo tvoří rodinu a v neposlední řadě, jak vypadá současná rodina a její krize, o které se poslední dobou mluví, a jací autoři ji ve svých publikacích zmiňují. Ve druhé kapitole jsem definovala pojem mateřská dovolená, jak dlouho trvá, a na jaké příspěvky má matka nárok. Dále jsem definovala pojem mateřství, a jaké jsou dnes kladeny na matky nároky. Ve třetí kapitole jsem definovala pojem rodičovská dovolená, jelikož se často pojmy mateřská dovolená a rodičovská dovolená pletou či slučují dohromady, bylo tak potřeba poukázat na jejich definici, a jaký je mezi nimi rozdíl. V této kapitole jsem dále definovala pojem rodičovství a rodičovskou odpovědnost. Při psaní teoretické části bakalářské práce jsem čerpala z literárních zdrojů, zákonů a internetových zdrojů

V praktické části jsem se zabývala výzkumným šetřením, které bylo zpracováno kvantitativní metodou. Nejprve jsem stanovila čtyři výzkumné otázky a hypotézy, které jsem následně vyhodnocovala pomocí statistických metod chí kvadrátu a dvouvýběrového t testu. Data jsem získávala pomocí dotazníku vlastní konstrukce. Získaná data jsou znázorněna pomocí tabulek a grafů.

Téma jsem si zvolila jako reakci na rozhovory s matkami, podle nichž se ve společnosti nedostatečně mluví o negativech, která s sebou přináší rodičovská dovolená. Matky si po nástupu na rodičovskou dovolenou přijdou ostrčeny na „druhou kolej“ ve společnosti. Výzkumným šetřením jsem tak chtěla poukázat i na negativa rodičovské dovolené.

SEZNAM ZDROJŮ

Literatura

BADINTER, Élisabeth, Ľubica VYCHOVALÁ. *Materská láska: od 17. storočia po súčasnosť*. Bratislava: Aspekt, 1998. ISBN 80-85549-04-2.

FRYJAUFOVÁ, Eva. *Mateřská a rodičovská dovolená v otázkách a odpovědích (nejen pro maminky)*. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1454-4.

GURRENTZ, Sheryl. *Maminkou spokojeně a beze stresu*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-679-9.

HANZLIKOVÁ VAŠKOVÁ, Dana, Jitka ŠIMKOVÁ, Jan MAULE. *Jak se neztratit: průvodce pro maminky s malými dětmi*. České Budějovice: Attavena, 2007. ISBN 80-86778-25-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HORSKÁ, Pavla. *Dětství, rodina a stáří v dějinách Evropy*. [1. vyd.]. Praha: Panorama, 1990. Pyramida. ISBN 80-7038-011-X.

HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. Brno: Doplněk, 2006. ISBN 80-210-3974-4.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

KŘÍŽKOVÁ, Alena, ed. *Práce a péče: proměny "rodičovské" v České republice a kontext rodinné politiky Evropské unie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008. Knižnice Sociologické aktuality, sv. 18. ISBN 978-80-86429-94-6.

LACINOVÁ, Lenka, Petra ŠKRDLÍKOVÁ. *Dost dobří rodiče, aneb, Drobné chyby ve výchově dovoleny*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-442-7.

LIŠKOVÁ, Kateřina, Jana TESAŘOVÁ. *Ženská práva jsou lidská práva: sborník přednášek ze semináře*. Brno: Nesehnutí, 2002. ISBN 80-903228-0-8.

MAŘÍKOVÁ, Hana a Marta VOHLÍDALOVÁ. *Trvalá nebo dočasná změna? uspořádání genderových rolí v rodinách s pečujícími otci*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. Sociologické studie/Sociological studies., 07:11. ISBN 978-80-7330-135-4.

- MASÁKOVÁ, Václava. Podoby současných rodin. In: *Sborník studií: Rodiče, děti a jejich problémy*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2011, s. 30-32. ISBN 978-80-904920-1-1.
- MASOPUSTOVÁ, Zuzana, Petra DAŇSOVÁ a Lenka LACINOVÁ. *Jak to mají mámy: psychologický výzkum mateřství*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9169-6.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 1993. ISBN 80-901424-7-8.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 1997. ISBN 80-85850-24-9.
- MOŽNÝ, Ivo. *Moderní rodina (mýty a skutečnosti)*. Brno: BLOK, 1990. ISBN 80-7029-018-8.
- MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. Praha: SLON, 2002. ISBN 80-86429-05-9.
- PŘIB, Jan, Naděžda BŘESKÁ, Jana PILÁTOVÁ, Eva ŠPUNDOVÁ. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0216-9.
- ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6.
- SINGLY, François de. *Sociologie současné rodiny*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-249-1.
- SULLEROTOVÁ, Evelyne. *Krise rodiny: La crise de la famille*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-647-3.
- SVOBODA, Jan. *Lidský vztah a jeho role při řešení problémů: (rodina, mateřská škola, základní škola)*. Praha: Jonathan Livingston, 2020. ISBN 978-80-7551-177-5.
- ŠULOVÁ, Lenka. Člověk v rodině. In: VÝROST, Jozef; SLAMĚNÍK, Ivan. *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-269-6.
- TUČEK a kol. *Česká rodina v transformaci – Stratifikace, dělba rolí a hodnotové orientace*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1998. ISBN 80-85950-45-6.
- VESELÁ, Renata a kol. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-48-3.
- VIŠŇOVSKÝ, Ludovít a kol. *Základy rodinnej výchovy*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2007. 978-80-8083-443-2.

VYKOPALOVÁ, Hana. *Sociálně patologické jevy v současné společnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0337-4.

ZHÁNĚL, Jiří, Vladimír HELLEBRANDT a Martin SEBERA. *Metodologie výzkumné práce*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6696-0.

Právní předpisy

ČESKO. Zákon č.262/2006 Sb., zákoníku práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 84, s. 3146-3241. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č.89/2012 Sb., občanského zákoníku. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka

Internetové zdroje

BOČANOVÁ, Veronika. Nestandardní čerpání rodičovské dovolené. *Epravo.cz* [online]. Praha: epravo.cz, a.s., 2017, 94 [cit. 2022-03-05]. ISSN 1802-1492. Dostupné z: untitled (epravo.cz).

Česká správa sociálního zabezpečení. *Peněžitá pomoc v mateřství* [online]. [cit. 2021-11-30]. Dostupné z: Peněžitá pomoc v mateřství – Česká správa sociálního zabezpečení (cssz.cz).

FOJTŮ, Martina. Jaké jsou dnešní české mámy? Nejisté v tom, co je správně. In: *Em.muni.cz* [online]. 26.5.2019 [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: Jaké jsou dnešní české mámy? Nejisté v tom, co je správně | Věda & výzkum | věda.muni.cz.

HORÁČKOVÁ, Zuzana. *Mateřská a rodičovská dovolená* [online]. Brno, 2016. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. JUDr. Jana Komendová, Ph.D. Dostupné z: DP_se_zadanim.pdf (muni.cz).

KOCUROVÁ, Lucie. Znamení doby: Matky jsou s dětmi více než dříve, ale duchem nepřítomné. A děti z toho vyvádějí. In: *Eduzin.cz* [online]. 06.02.2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: Znamení doby: Matky jsou s dětmi více než dříve, ale duchem nepřítomné. A děti z toho vyvádějí – EDUZín - Magazín o všem podstatném ve vzdělávání (eduzin.cz).

KRAUS, Blahoslav. *Sociologie rodiny* [online]. [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: sociologie-rodiny.pdf (uhk.cz).

MACHÁČKOVÁ, Jitka. Změna sociální situace rodiny s příchodem dítěte. In: *Kontakt* [online]. České Budějovice, 2008, roč. 10, č.1, s. 67-71. Dostupné z: Change in the family social situation in association with birth of a child (jcu.cz).

MEČÍŘOVÁ, Lucie. Otec na mateřské dovolené: co potřebujete vědět? In: *Finance.cz* [online]. 23.9.2020 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: Otec na mateřské dovolené 2020 - žádost, výše, pojištění | Finance.cz.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Porodné* [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: Porodné (mpsv.cz).

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Rodičovská dovolená v režii otců? Zkušenost, která stojí za to* [online]. 12.3.2014 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: text (mpsv.cz).

NOVÁK, Martin. Vyhoření na mateřské aneb Mýtus nešťastnějšího období v životě ženy. In: *Vitalia.cz* [online]. 11.7.2016 [cit. 03-05-2022]. Dostupné z: Vyhoření na mateřské aneb Mýtus nešťastnějšího období v životě ženy - Vitalia.cz.

SVOBODOVÁ, Olga. Syndrom vyhoření u matek na mateřské dovolené. In: *Psychoterapie Praha* [online]. b.r. [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: Syndrom vyhoření u matek na mateřské dovolené – Psychoterapie a Psychiatrické služby (psychoterapie-svobodova.cz).

ŠLÉGROVÁ, Gabriela. Život žena na rodičovské dovolené [online]. Brno, 2020. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Mgr. Dušan Klapko, Ph.D. Dostupné z: Bakalarska_prace.pdf (muni.cz)

TECLOVÁ, Alena. Muž se stává otcem. Proč přichází zklamání? In: *Vitalia.cz* [online]. 26.7.2019 [cit. 2022-03-26]. Dostupné z: Muž se stává otcem. Proč přichází zklamání? - Vitalia.cz.

Úřad práce. *Rodičovský příspěvek* [online]. [cit. 2021-11-30]. Dostupné z: Rodičovský příspěvek (uradprace.cz).

Vitalia. Přehnané nároky, které na sebe kladou maminky, jsou cesta do pekel. In: *Vitalia.cz* [online]. 27.4.2018 [cit. 03-06-2022]. Dostupné z: Přehnané nároky, které na sebe kladou maminky, jsou cesta do pekel - Vitalia.cz.

VOLEJNÍKOVÁ, Hana. *Fenomén školní nekázně v současných školách* [online]. Pardubice, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická. PhDr. Marcela Ehlová, Ph.D. Dostupné z: VolejnikovaH_Fenomenskolni_ME_2017.pdf (upce.cz).

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Počet dětí, s kterými je žena na rodičovské dovolené

Tabulka 2 – Doba na rodičovské dovolené

Tabulka 3a – Sledování matek na sociálních sítích

Tabulka 3b – Inspirace matek na sociálních sítích

Tabulka 4a – Pomoc od prarodičů/příbuzných s péčí o dítě

Tabulka 4b – Pomoc od prarodičů/příbuzných s péčí o dítě

Tabulka 5 – Čas sama pro sebe

Tabulka 6 – Činnosti prováděné během trávení času sama pro sebe

Tabulka 7 – Partnerova pomoc s péčí o dítě/děti

Tabulka 8a – Čas strávený s partnerem

Tabulka 8b – Činnosti prováděné během trávení času s partnerem

Tabulka 9 – Činnosti nastavené v pravidelném režimu dítěte/děti

Tabulka 10 – Negativa rodičovské dovolené

Tabulka 11 – Empirické četnosti H1

Tabulka 12 – Empirické četnosti H2

Tabulka 13 – Teoretické četnosti H2

Tabulka 14 – Testové kritérium H2

Tabulka 15 – Empirické četnosti H3

Tabulka 16 – Teoretické četnosti H3

Tabulka 17 – Testové kritérium H3

Tabulka 18 – Empirické četnosti H4

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Počet dětí, s kterými je žena na rodičovské dovolené

Graf 2 – Doba na rodičovské dovolené

Graf 3a – Sledování matek na sociálních sítích

Graf 3b – Inspirace matek na sociálních sítích

Graf 4a – Pomoc od prarodičů/příbuzných s péčí o dítě

Graf 4b – Pomoc od prarodičů/příbuzných s péčí o dítě

Graf 5 – Čas sama pro sebe

Graf 6 – Činnosti prováděné během trávení času sama pro sebe

Graf 7 – Partnerova pomoc s péčí o dítě/děti

Graf 8a – Čas strávený s partnerem

Graf 8b – Činnosti prováděné během trávení času s partnerem

Graf 9 – Činnosti nastavené v pravidelném režimu dítěte/dětí

Graf 10 – Negativa rodičovské dovolené

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Dotazník pro respondenty

Milá maminko,

jmenuji se Edita Eliášová a jsem studentkou Univerzity Pardubice. Tento dotazník je anonymní, proto se nikam nepodepisujte. Dotazník slouží pouze pro účely bakalářské práce. Postup při vyplňování je velmi jednoduchý. Vždy zakroužkujte jednu správnou odpověď, není-li napsáno, že můžete zakroužkovat více odpovědí. Pokud je vynechané místo, vypište prosím odpověď.

1) S kolika dětmi jste na rodičovské dovolené?

- 1
- 2
- 3 a více

2) Jak dlouho jste již na rodičovské dovolené?

.....

3) Sledujete na sociálních sítích ostatní matky?

- ANO – V čem u nich hledáte inspiraci?
.....
- NE

4) Máte prarodiče/příbuzné, kteří Vám pomáhají s péčí o dítě?

- ANO – Jak často pomáhají?
.....
- NE

5) Kolik času v týdnu máte sama pro sebe?

.....

6) Jaké činnosti během tohoto času děláte?

- Jdu si zacvičit.
- Pracuji.
- Uklízím (+praní, žehlení, mytí nádobí...).
- Vařím.
- Jdu s kamarádkou na kafe.
- Jiné.

7) Do jaké míry Vám pomáhá Váš partner s péčí o dítě?

- Často. Když má čas, vždy pomůže, nedělá mu to problém, rád se zapojuje.
- Občas ano. Když se ho zeptám, pomůže, sám od sebe se moc nezapojuje.
- Skoro vůbec. I když má čas, nechává péči na mně.

8) Máte s partnerem během dne čas sami na sebe?

- ANO – Jak ho trávíte?

.....

- NE

9) Zakroužkujte činnosti, které máte v pravidelném režimu s dětmi:

- spánek dítěte po obědě
- dítě chodí spát do 20 hodin
- hraní si s dítětem
- chození ven každý den dopoledne
- chození ven každý den odpoledne
- čtení pohádek před spaním

10) Jaká konkrétní očekávání se změnila na péči o dítě během rodičovské dovolené?

- Málo spím.
- Nemám skoro žádný čas sama pro sebe.
- Absence sociálního kontaktu.
- Jiné.